

LETO XXI. Štev. 240
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA OREDNISKI ODBOR
List izdaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 3. OKTOBRA
1935 v MEDNARODNOUSV
SODILNO BORKO JE IZEA
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
REDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JULI 1945 KOT DNEV
NIK NATO PA KOT REDNIK
OD 1. JUNIJA 1955 IZEAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO
STI 2 - BORBO

ČESTITKA MIHE MARINKA LAZARJU KOLIŠEVSKEMU

Sprejmite v imenu Ljudske Skupščine Slovenije in v mojem imenu najtoplejšo čestitko in najlepše želje za nadaljnji vsestranski napredek britanske republike Makedonije.

Predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinko

»Pravda« ostro kritizira sovjetskega ministra Pašina

Londonski radio poroča, da je »Pravda« ostro kritizirala ministra za proizvodnjo strojev in opreme Pašina, ker ni upošteval kritike, ki je bila izrečena na partijskem plenumu na račun njegovega ministrstva.

»Pravda« je obdolžila Pašina in njegovo ministrstvo domišljivosti, samozadovoljnosti, lenobe, konservativnosti in rutinerstva. »Korespondenca o enem samem predmetu,« pravi časnik, »že zdaj obsega 400 strani, a še vedno ni obrodila nobenih sadov.«

Vabilo pakistanske vlade Bulganinu

Karachi, 11. okt. (Reuter). — Pakistanska vlada je sklenila povabiti sovjetskega prvaka maršala Bulganina, naj prihodnji mesec obišče Pakistan. Bulganin se bo na poti v Indijo ustavil v Kabulu v Afganistanu. Pakistanski uradni krogi nočejo komentirati te vesti.

Nova velika trenja v vodstvu največje tuniške stranke

Ben Jusef poziva, naj se Tunizani pridružijo »junaškim borcem iz Alžira in Maroka«

Pariz, 11. okt. (Tanjug). — V vodstvu največje tuniške stranke Neodestura so nastala nova velika trenja. Do njih je prišlo zaradi spora med predsednikom

Zadnji nastop »Kola« na Kitajskem

Peking, 11. okt. (Nova Kitajska). — Jugoslovanski ansambel narodnih pesmi in plesov »Kola« je imel sinoči po šesttedenskem gostovanju na Kitajskem svoj zadnji nastop. Poslušalcev je bilo več kot 5000. Na prošnjo občinstva so morali jugoslovanski umetniki ponoviti točke svojega sporeda.

Zahteva Italije

Tokio, 11. okt. (Reuter). — Italija je zahtevala od Japonske, naj izplača 10 milijonov dolarjev kot novo terjatev za poravnavo japonskih vojnih dolgov Italiji.

KONGRES LABURISTIČNE STRANKE V vodstvu ni sprememb

Bevanova popularnost se je močno zmanjšala

London, 11. okt. (Tanjug). — Današnja debata na kongresu britanskih laburistov je otvoril Attlee. Pozdravljen z dolgotrajnimi ovacijami je Attlee v krajšem govoru podal splošni okvir politike laburističnega gibanja do vprašanj, ki so v razpravi. Zahteval je previdnost, poudarjal je, da atomskega orožja ni moč ločiti od splošnih vprašanj vojaške službe pri obrambi dežele in razorožitvi. Zmanjšanje oborožitve ali ukinitje posameznih vrst orožja bi bila nevarna avantura, dokler razorožitve in nadzorstva nad njo ne bo jamčil poseben mednarodni sporazum. Mednarodni položaj je poudaril Attlee, zdaj omogoča le skrajšanje vojaškega roka. Za razliko od konservativne stranke pa je Attlee izjavil, da laburistično gibanje vztraja pri zahtevi, naj se preneha s poizkusnimi jedrskimi eksperimenti, vendar tudi to na podlagi mednarodnega sporazuma.

Po govoru 20 delegatov, ki so zagovarjali svoje resolucije, je v imenu Izvršilnega nacionalnega

DEBATA O ALZIRSKEM VPRAŠANJU V FRANCOŠKI NARODNI SKUPŠČINI

Duclos: Spremenjeni odnosi med kolonizatorji in kolonialnimi narodi

Pariz, 11. okt. (Tanjug). — V francoski Narodni skupščini se je začela danes debata o vprašanju Alžira. Do te debate je prišlo na podlagi mnogih interpelacij, vloženih potem, ko večina članov alžirske posvetovalne skupščine ni hotela sprejeti vladnega programa o združitvi. Po francoski ustavi je Narodna skupščina edini posredovalec v primeru spora med francosko vlado in alžirsko posvetovalno skupščino.

Debata se je začela z govorom poslancev, ki so vložili interpelacije, ker predsednik vlade Faure ni hotel takoj prebrati ekspozicije vlade.

Adenauer zaupal vodstvo podkanclerju

Bonn, 11. okt. (Tanjug). — Danes je bilo objavljeno, da je zahodnonemški kancler Adenauer zaradi boleznih zaupal vodstvo državnih poslov podkanclerju Blücherju. V poročilu, objavljenem sprito boleznimi 79-letnega kanclerja, je poudarjeno, da se je Adenauerjevo zdravstveno stanje, ki je pred šestimi dnevi zbolel za mrzlico, še poslabšalo zaradi lahke pljučnice.

Dogovori o razmestitvi tujih čet v Zah. Nemčiji

Pariz, 11. okt. (AFP). — Danes se bodo začela v Bonnu pogajanja med predstavnikmi treh zahodnih velesil in Nemčijo o sklenitvi novih dogovorov o razmestitvi tujih čet v Zahodni Nemčiji.

Nemški strokovnjaki si bodo baje prizadevali, da bodo tudi predstavniki zahodnih velesil sprejeli takšno rešitev, kakršna bi bila bolj ugodna za zvezno republiko, kot je bila dosedanja.

Habib Burgiba pa je ostro kritiziral stališče generalnega tajnika stranke

Habib Burgiba pa je ostro kritiziral stališče generalnega tajnika stranke. Burgiba je pozval ljudstvo, naj z vso vnemo dela za razvoj dežele.

Zaradi spora v zadevi presoje pomena sedanje tuniške avtonomije so na Burgibovo pobudo izklicili iz vodstva tri člane Neodestura.

ŽENEVSKEGA IN BANDUNŠKEGA DUHA SO V WASHINGTONU PODCENJEVALI

»New York Times«: Na svetu čedalje bolj naraščajo protizahodne težnje. — Dilema v ameriškem zunanjem ministristvu

New York, 10. okt. (Po radiogramu). Današnji »New York Times« ugotavlja: »Na svetu čedalje bolj naraščajo protizahodne težnje. ZDA so zaskrbljene nad tem razvojem, ki je prišel zlasti jasno do izraza na X. zasedanju OZN.«

Washington je v tem oziru v silno delikatnem položaju. Ko v OZN razpravljajo o problemih Cipra, Alžira ali Zahodne Nove Gvineje, se mnogi predstavniki sklicujejo na načela, ki jih je proglasila uradna politika ZDA.

Grški delegat Melas je na primer branil pred birojem Skupščine pravico Ciprčanov na samoodločbo s citati iz ameriške Deklaracije neodvisnosti, v kateri je govora o britanskih kolonijah v Novem svetu in o osvoboditvi izpod tujege gospodarstva. »Despot ni moja beseda gospoda,« je vzkliknil Melas ter se obrnil proti ame-

Vremenska napoved

za sredo, 12. oktobra
Oblačno, ponekod deževno, slabi vzhodni in severovzhodni vetrovi. Temperatura brez spremembe.
ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE
Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za dne 10. oktobra 1955
Srednji dnevni dotok v m³/sek.
Drava, Dravograd 172, 1954 218, Sava, Moste 7,2, 1954 12,1, Sava, Medvede 27,2, 1954 47,9, Soča, Doblar 32,7, 1954 35,6
Indeks proizvodnje v primerjavi z letom 1954 97.

Poslanec KP Alžira Pierre Faydet je zahteval, da je treba prenehati z represalijami in začeti pogajanja s pravimi predstavniki alžirskega naroda. Generalni tajnik Komunistične partije Francije Jacques Duclos se je izrekel »proti politiki represalij generalnega guvernerja Jacquesa Soustella«. Kritiziral je postavitev Komunistične partije Alžira izven zakona in opozoril na bandunško konferenco, prepričujoč navzoče, »da se je nekaj spremenilo v odnosih med kolonizatorji in kolonialnimi narodi«.

Notranji minister Bourges Maunoury je energično protestiral proti trditvam Duclosa, da vodi Francija v Alžiru »prav takšno politiko represalij, kakor jo je hitherjevska Nemčija med drugo svetovno vojno«. Ko je odgovarjal Duclosu na očitke, da se vlada zavzema za »francoske plemiče v Alžiru«, je Bourges Maunoury izjavil, da je od 20.000 kmetijskih posestnikov evropskega porekla v Alžiru 18.000 takih, ki imajo manj kot 100 ha zemlje.

Zatem je povzel besedo neodvisni poslanec general Adolphe Aumeran, ki je poudaril potrebo, da se »predvsem vzpostavi red, nato pa popravijo vzroki širjenja neredom, ki po njegovem mnenju ne izvirajo iz Alžira. Izrazil je mnenje, da je politika integracije, za katero se zavzema vlada, »nezadostno proučena in dvomiselna«.

Po govoru predstavnika kmetov iz Constantina Julesa Valle-

SKRBI ZDA

ŽENEVSKEGA IN BANDUNŠKEGA DUHA SO V WASHINGTONU PODCENJEVALI

»New York Times«: Na svetu čedalje bolj naraščajo protizahodne težnje. — Dilema v ameriškem zunanjem ministristvu

New York, 10. okt. (Po radiogramu). Današnji »New York Times« ugotavlja: »Na svetu čedalje bolj naraščajo protizahodne težnje. ZDA so zaskrbljene nad tem razvojem, ki je prišel zlasti jasno do izraza na X. zasedanju OZN.«

Washington je v tem oziru v silno delikatnem položaju. Ko v OZN razpravljajo o problemih Cipra, Alžira ali Zahodne Nove Gvineje, se mnogi predstavniki sklicujejo na načela, ki jih je proglasila uradna politika ZDA.

Grški delegat Melas je na primer branil pred birojem Skupščine pravico Ciprčanov na samoodločbo s citati iz ameriške Deklaracije neodvisnosti, v kateri je govora o britanskih kolonijah v Novem svetu in o osvoboditvi izpod tujege gospodarstva. »Despot ni moja beseda gospoda,« je vzkliknil Melas ter se obrnil proti ame-

rškemu delegatu. »Isti despot, o katerem govori deklaracija neodvisnosti, je nekoč vladal ZDA, kakor vlada zdaj Cipru.«

ZDA so vendarle glasovale proti debati o Cipru. Tisk je pisal, da je bil s tem vrnjen dolg Britaniji, ki je na začetku zasedanja podprla ameriški predlog, naj bi ne razpravljali o kitajskem predstavništvu v OZN.

Dobro poučeni »New York Times« piše, da ameriško zunanje ministristvo zlasti skrbe naslednji dogodki:

1. Naraščanje opozicije proti ameriškim zaveznikom v Severni Afriki na Cipru in drugih točkah Sredozemskega področja, ki je povezano z ustvarjanjem učinkovite koalicije afriško-azijskih dežel v OZN;

2. težnja po zmanjšanju obo-roženih sil v Zahodni Evropi, ki jo je dramtizirala britanska napoved o izpustitvi 100.000 ljudi iz vojske v prihodnjih dveh letih;

3. pogodba med Egiptom in CSR o nakupu orožja, s katero je ustvarjen »nevaren primer na Srednjem vzhodu«;

4. čedalje bolj pogosta poročila o temeljitem prizadevanju Pekinga, da bi pridobil na svoji strani nacionalistično vojsko na Formozu;

5. nemški problem je postal zapleten, ko je Moskva vzpostavila odnose z bonnsko republiko in čedalje bolj kaže, da bo Nemčija, če se bo združila, morala biti nevtralna.

ja, ki je izjavil, da ne sme priti do nobenih pomembnejših reform, preden ne bo vzpostavljena varnost v Alžiru, je bila popoln-danska seja zaključena in prihodnja napovedana za 21. uro.

Debata o alžirskem vprašanju bo končana v četrtek zvečer. Najbrž bo neprimerno mirnejša od pravkar zaključene maroške debate. Zato so vladne pozicije znatno trdnjše.

SRDITI BOJI V SEVERNI AFRIKI

Položaj še zmeraj kočljiv

Poizkusi francoskih čet so se izjalovili. — V boj so poslani nove čete. — Uporniki dobivajo pomoč in opremo iz španske cone Maroka

Pariz, 11. okt. (Tanjug). — Francoske čete so v Severni Afriki še zmeraj zapletene v srdite boje proti alžirskim in maroškim nacionalistom. Sodeč po vestih iz Maroka je vojski položaj na francosko-španski meji še zmeraj kočljiv. Fronta na področju Aknuš—Bured—Tizi—Uzu, dolga 100 km, se je danes podaljšala tja do Ujda na maroško-alžirski meji. Vsi poizkusi francoskih čet, da bi okrepile svoj položaj in obkole maroške nacionaliste, so se izjalovili. Francosko poveljstvo je poslalo zdaj v boj nove čete. V zadnjih 24 urah je na francoski strani padlo in bilo ranjenih nad 25 vojakov.

Uradni francoski vojaški krogi še zmeraj trdijo, da dobivajo uporniki pomoč in opremo iz španske cone Maroka. Neko poročilo pravi, da so dobili iz španske Maroka velike količine brozstrelnega orožja. Tudi v Alžiru divjajo boji. Samo v zadnjih dveh dneh je padlo v Constantinu in Philipvillu 14 ranjenih pa je bilo 16 Francozov. Izgube nacionalistov niso znane. Tudi v departamentu Orana je prišlo do srditih spopadov. V pariških kro-

gih trdijo, da bo novi minister za narodno obrambo general Billotte še ta teden odpotoval v Alžir, kjer se mudi kakih 200.000 francoskih vojakov, da bi na mestu proučil načrte o nadaljnjih vojnih operacijah.

ZA ZBOLJŠANJE TRGOVINSKE MENJAVE

Jugoslovanska gospodarska delegacija poide v Egipt

Delegacijo bo vodil član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović — Del delegacije pod vodstvom veleposlanika dr. Staneta Pavliča gre pa v Sudan

Beograd, 11. okt. (Tanjug). — Član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović bo 18. oktobra odpotoval v Egipt kot vodja jugoslovanske gospodarske delegacije. S predstavniki egiptovske vlade bo proučeval možnosti za razširitev trgovinske menjave in drugih oblik gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Egiptom.

Po pogajanjih v Egiptu bo del jugoslovanske gospodarske delegacije odpotoval v Sudan, da bi navezal trgovinske stike s to deželo. Delegacijo bo vodil veleposlanik v Državnem tajništvu za zunanje zadeve dr. Stane Pavlič.

Trgovinska menjava med Jugoslavijo in Egiptom zadnja leta nazaduje, predvsem zaradi zmanjšanja izvoza jugoslovanske koroze, o kateri sodijo, da je naše glavno izvozno blago, namenjeno Egiptu. Izvoz koroze iz Jugoslavije se je skrčil zaradi lanske in predlanske suše. Strokovnjaki poudarjajo, da je zvlie skrčenju jugoslovanske izvoza opaziti, da se nenehno izboljšuje njegova struktura, zlasti kar se tiče izvoza industrijskih izdelkov. To dejstvo naj bi v prihodnosti vplivalo na izboljšanje menjave, tembolj, ker so realne možnosti za prodajo jugoslovanskih izdelkov in investicijske opreme na egiptovskem tržišču. Tudi potrebe jugoslovanske industrije po egiptovskem bombažu, ki je baje izvrsten, bodo vplivale na povečanje menjave. Jugoslovanske uvoznike zanima tudi drugo blago, na primer surovi fosfat, surovi lan in podobno.

DOGODKI NA CIPRU

Neuspeli razgovori

Britanski najnovejši ukrep: še en bataljon vojakov

NIKOSIA, 11. okt. (AFP). V dobro obveščenih krogih menijo, da so današnji razgovori med britanskim guvernerjem Cipra Hardingom in arhiepiskopom Makariosom doživeli neuspeh zato, ker je poglavar pravoslavne cerkve na Cipru zahteval najmanj priznanje pravice do samoodločbe prebivalstva. Guverner je to zahtevo odločno odklonil.

Makarios je izjavil, da bo jutri na tiskovni konferenci poročal o podrobnostih svojega razgovora s Hardingom. Britansko ministristvo za vojsko pa je medtem sporočilo, da bodo na Cipru poslali še en bataljon britanskih vojakov.

Nikosia, 11. okt. (AFP). Britanske čete so davi začele operacije v vaseh Laos Nikolaos in Maludni, oddaljenih približno 40 km od Famagoste. Čete iščejo orožje, ki so ga včeraj odpeljali iz nekega britanskega skladišča. Za sedaj so prijeli samo nekega duhovnika, vendar orožja še niso našli.

Harding prevzel upravo nad varnostno službo

Nikosia, 11. okt. (Reuter). Guverner Cipra feldmaršal Harding je danes prevzel upravo nad varnostno službo na vsem Cipru. Sodijo, da bo najprej zahteval izčrpno poročilo o včerajšnjem napadu nacionalistov na britansko vojaško skladišče v Famagosti.

Harding je nadomestil generalmajorja Rickitssa, ki je bil imenovan za načelnika varnostne službe nekaj dni pred Hardingovim prihodom na Cipru.

POLITIČNI BIRO NA CIPRU

LONDON, 11. okt. (AFP). — Britansko zunanje ministristvo je danes sporočilo, da je ustanovljen »politični biro« pri obojih silah na Srednjem vzhodu, čigar sedež bo v Nikosiji na Cipru. Ta organ, je rečeno v poročilu Foreign Office, bo zamenjal »Britanski biro za Srednji vzhod« in prevzel njegove funkcije, ki so obstajale v skrbi za zvezo med glavnim stanom britanskih oboroženih sil na Srednjem vzhodu in veleposlanštvu Velike Britanije v deželah na tem področju.

Vodja novega biroja bo John Shattock, sedanjí svetnik britanskega veleposlanstva v Beogradu. Poročilo zunanje ministristva navaja dalje, da bo oddelek višjega biroja še naprej deloval v Beirutu pod nazivom »regionalni center za informacije«.

SESTANEK ZUNANJH MINISTROV ARABSKIH DEŽEL

Debata o Johnstonovem načrtu

v luči sovjetske ponudbe

Kairo, 11. okt. (Tanjug). Zunanji ministri arabskih dežel bodo sprejeli danes dokončni sklep o načrtu glede uporabe vode reke Jordan. Zda razpravljajo o Johnstonovem spremenjenem načrtu. Domnevajo, da ga bodo drevi ali jutri sprejeli. Arabski državniki se zavedajo, da je nemogoče najti 200 milijonov dolarjev za samostojno finansiranje tega načrta in da je zato potrebna pomoč OZN in ZDA.

Tuji opazovalci v Kairu sodijo, da je pripravljenost ZS, da da gospodarsko pomoč arabskim deželam, preračunana tudi na morebitno sodelovanje SZ pri ureditvi arabskega načrta glede reke Jordan.

Današnji tisk obširno piše o izjavi sovjetskega veleposlanika

v Egiptu Soloda, da je SZ pripravljena nuditi Egiptu in ostalim državam pomoč v orožju in drugo gmotno pomoč. Časniki poudarjajo, da je SZ ponudila Egiptu gospodarsko in tehnično pomoč. »Al Ahram« piše, da je možno, da bo SZ sodelovala pri finansiranju velikega jezua na Nilu, ki je največji projekt egiptovske vlade za izboljšanje kmetijstva. Tu poudarjajo, da ZDA zavlačujejo dajanje pomoči za ta življenjsko važni projekt egiptovske vlade. Časnik objavlja brzojavko iz Washingtona, da bi morebitno sodelovanje SZ v finansiranju tega projekta ameriška vlada sprejela če z večjo zaskrbljenostjo kakor vprašanje pošiljk češkoslovskega orožja.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET JE ODOBRILO

PROGRAM ZA POSPEŠEVANJE INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Beograd, 11. okt. (Tanjug). — Zvezni izvršni svet je odobril program za pospeševanje industrijske proizvodnje v letu 1956, za kar je predvidenih približno 1.400.000.000 din. Strokovne sekcije Zvezne industrijske zbornice bodo dobile 1.150.000.000, centralni sklad pri zbornici pa 250.000.000 din.

V Zvezni industrijski zbornici poudarjajo, da so jim razen ladjedelnic, elektrogospodarstva in kovinske industrije vse industrije poslale svoje programe. Poudarjajo tudi, da za ureditev vprašanja industrije tobaka ter živilske industrije že vneto delajo sprčo sezonskega značaja del v teh panogah industrije in da so tudi že sklenili mnogo pogodb med združenji in raznimi inštituti, podjetji in fakultetami za izpolnitev programov drugih panog.

Program predvideva, da bomo za pospeševanje premogovne industrije v prihodnjem letu potrebovali 24 milijonov, v industriji črne metalurgije kakih 70 milijonov, v barvni metalurgiji kakih 60 milijonov, v lesni industriji približno 90 milijonov, v živilski kakih 100, v tobačni pa približno 120 milijonov.

Predvidena sredstva za pospeševanje premogovne industrije bi porabili v glavnem za ureditev vprašanja bolj racionalne potrošnje premoega v industriji in gospodinjstvih, glede kopanja premoega pa za ureditev vprašanja zmanjšanja potrošnje jamskega lesa. V premogovni industriji poudarjajo, da gre vzporedno s tem za povečanje delovne storilnosti in zmanjšanje proizvodnih stroškov. Predstavnik premogovne industrije poudarjajo, da je važno tudi vprašanje (ki ga bodo v okviru pospeševanja proizvodnje premoega na pristojnem mestu upoštevali) tipiziranja opreme za premogovnike, da bi omogočili lažji industriji, da bi jo začela izdelovati. Posebno pozornost bomo posvetili organizaciji dela in tehnološkemu procesu v premogovnikih.

Naloge programa črpanja in predelave nafte in plina obsegajo predvsem črpanje nafte in njeno kemijsko predelavo, kakor tudi problematiko opreme, ki naj bi jo izdelala domača industrija. Ta program omenja tudi ureditev geoloških in geofizikalnih vprašanj, dalje uporabo naftnih derivatov, sestavo standardov, kakor tudi organizacije dela v naftni industriji. V programu našete naloge bi znatno pripomogle k varčevanju industrije črpanja in predelave nafte, hkrati pa bi se zmanjšalo trošenje deviznih sredstev.

Program pospeševanja črne metalurgije obsega predvsem razširitev surovinske baze z uporabo novih postopkov in proizvodnje novih izdelkov te industrijske panoge. Če bi uresničili ta program, bi znatno zmanjšali potrošnjo prvovrstnega koksca, zboljšali tehnološki proces in dosegli učinkovitejšo izkoriščanje rudnikov železa.

Pospeševanje industrije barvne metalurgije bi omogočilo urediti mnogo vprašanj s področja proizvodnje v rudnikih barvnih kovin, v flotacijah in topilnicah. Izmed barvnih kovin obsega program baker, svinec, kositer, anti-

mon, pirit ter plemenite kovine. Znatno del posla za pospeševanje proizvodnje v tej industrijski panogi odpade na dela, ki jih opravili v raznih znanstvenih ustanovah doma in v tujini. Končni uspeh tega dela bi bila povečana proizvodnja oziroma večji izvoz barvnih kovin.

V industriji nekovin predvideva program pospeševanje industrijske proizvodnje, večjo proizvodnjo azbesta, negorljivih snovi, cementa, stekla, soli, boksita, barita itd. Strokovnjaki poudarjajo, da bi, če bi izpolnili te naloge, lahko izdelovali daljša azbestna vlakna in da bi nam bilo omogočeno uporabljati azbest kratkih vlaken v industriji azbesta in cementnih izdelkov. Posebna pozornost je posvečena v programu proizvodnji slude za elektroindustrijo.

Kot najvažnejše vprašanje v industriji cementa je v programu omenjena ureditev razmer v mlinski in nakup opreme za cementno industrijo ter sestava standardov za cement. V industriji stekla so predvideni novi izdelki, zamenjava surovin, ki nam jih primanjkuje, ter ureditev razmer v proizvodnji optičnega in laboratorijskega stekla. Posebna pozornost je posvečena v programu vprašanjem elektroindustrije oziroma vprašanjem elektrike šibkega toka, da bi proučili in pridobivali doma nove snovi, ki jih zdaj v glavnem uvažamo. Tako bi položili temelje za razvoj radiofonije, brozjava, telefona in elektronike, kakor tudi prve temelje za serijsko proizvodnjo televizijskih aparatov.

Spriču mnogih in raznovrstnih nalog in potreb kmetijstva, tekstilne industrije, industrije gume in kemijske industrije predvideva program pospeševanje kemijske industrije, izdelovanje večjega števila sredstev za zaščito rastlin, dalje umetnih gnojil in raznih izdelkov za industrijo barv, lakov, bitumenskih emulzij itd.

Izkoriščanje gozdov in promet, gozdna pota, mehanična predelava lesa, kemijska predelava in zaščita gozdov, vse to obsega program pospeševanja lesne industrije. Tudi v tej panogi bomo posvetili vso pozornost obravnavanju vprašanj normativov in sestavi standardov za proučevanje lesa. Kar se tiče pospeševanja industrije papirja, pletenih košar in celuloze, je kot glavno vprašanje omenjena surovinska

baza, dalje pridobivanje polceluloze, uporaba lesnih odpadkov, kakor tudi slame za izdelovanje polceluloze. Posebna naloga, ki čaka to industrijo, je pridobivanje krmnega kvasa in vlaken iz odpadkov tovarniške vode.

Naša tekstilna industrija uvažava kakih 80 surovin. Zato je v programu predvideno temeljitejše obravnavanje vprašanja pridelovanja olja, volne, bombaža, svile, konoplje in lanu ter proizvodnje trikotaže in konfekcije. Kot drugo vprašanje je poudarjena rekonstrukcija in nadaljnja izgradnja tekstilne industrije, kar je tudi važno glede na fizično obrabljenost strojev v tekstilni industriji, ki znaša kakih 60 %.

V usnjarsko-predelovalni industriji so glavno vprašanje surovine. Važna je tudi uporaba raznih odpadkov v kmetijstvu in raznih sintetičnih aparatov za strojenje itd. Nadalje predvideva

program ureditev nekaterih vprašanj v zvezi s proizvodnjo obutve po sodobnih metodah.

Program pospeševanja živilske industrije obsega predvsem ureditev razmer v industriji sladkorja in olja, vrenja, mesa, sadja in sočivja, morskih rib, dalje v industriji čokolade in v drugih panogah. Tu je predvidena predvsem razširitev surovinskih baz in učinkovitejša industrijska predelava za povečanje proizvodnje.

Program pospeševanja tobačne industrije predvideva selekcijo tobaka, proučevanje vpliva raznih agrotehniških ukrepov na donos in kakovost tobaka, zaščito tobaka pred raznimi boleznimi in škodljivci, kakor tudi teritorialno razdelitev pridelovanja tobaka.

Za pospeševanje industrije filmov odobrena sredstva bomo porabili za odstranitev pomanjkljivosti pri snemanju in kopiranju filmov.

Program predvideva, da bomo za pospeševanje premogovne industrije v prihodnjem letu potrebovali 24 milijonov, v industriji črne metalurgije kakih 70 milijonov, v barvni metalurgiji kakih 60 milijonov, v lesni industriji približno 90 milijonov, v živilski kakih 100, v tobačni pa približno 120 milijonov.

Program predvideva, da bomo za pospeševanje premogovne industrije v prihodnjem letu potrebovali 24 milijonov, v industriji črne metalurgije kakih 70 milijonov, v barvni metalurgiji kakih 60 milijonov, v lesni industriji približno 90 milijonov, v živilski kakih 100, v tobačni pa približno 120 milijonov.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM LJUDSKEGA ODBORA BEOGRADA

FIRENŠKI KONGRES

— pomemben prispevek k zboljšanju mednarodnega vzdušja

O delu kongresa župnov glavnih mest sveta

Beograd, 11. okt. (Tanjug). Po povratku s kongresa župnov glavnih mest sveta, ki je bil od 2. do 6. oktobra v Firenci, je predsednik Ljudskega odbora Beograda Miloš Minić odgovoril predstavnikom tiska na več vprašanj o delu kongresa in posebno se o sodelovanju beograjskih predstavnikov na njem.

Na vprašanje, kaj sodi o pomenu firenškega kongresa, je predsednik Minić dejal, da pomeni le-ta pomemben prispevek k izboljšanju mednarodnega vzdušja. Za kongres se je prijaviло nad 40 predstavnikov glavnih mest z vseh celin, na njem pa jih je sodelovalo 37. »Mislim, da je bil takšen zbor dovolj reprezentativen, da je lahko izrazil razpoloženje javnega mnenja glavnih mest sveta glede utrditve miru in razširitve miroljubnega in konstruktivnega sodelovanja med narodi — je rekel Minić. »Kongres je, kar je pomembno, soglasno sprejel zaključno resolucijo, ki bo poslana OZN in bližnji konferenci štirih zunanjih ministrov.«

Na vprašanje, ali je kongres omogočil neposrednejše sodelovanje med glavnimi mesti in ali bo prišlo do podobnih sestankov tudi v prihodnje, je predsednik Minić poudaril, da je kongres omogočil neposredne stike med županji glavnih mest mnogih dežel. »Gotovo je,« je rekel Minić, »da bo na podlagi tega prišlo do širšega sodelovanja med raznimi glavnimi mesti v zvezi s nekaterimi vprašanji. V osebnih stikih s mnogimi župani sem se lahko prepričal, da so malone vsi pripravljeni upostaviti takšno sodelovanje.«

Predstavnik tiska je zanimalo, ali je med kongresom prišlo do neposrednih stikov med predstavniki Beograda in predstavniki drugih glavnih mest. Minić je rekel, da so se številni delegati živo zanimali za razmere v naši deželi in za razne probleme našega glavnega mesta.

Kongres je obravnaval temo »Mesto kot zgodovinska kontinuiteta in skupno bogastvo vseh narodov sveta, ki ga morajo sedanji rodovi ohraniti in izročiti bodočim generacijam.« »Ta tema je skrajša zmedla celo nekatero novinarje — je rekel Minić. »Toda takoj so se vsi delegati znašli pred vprašanjem, kako ohraniti mesta, s tem pa tudi pred vprašanjem, kako utrditi mir na svetu in okrepiti aktivno miroljubno sodelovanje med narodi. Na kongres so prišli delegati različnih nazorov — tu so bili predstavniki zahodnih in vzhodnih evropskih držav, dežel Azije, Afrike in Amerike — na tem kongresu pa so želeli javno manifestirati težnje prevajalcev glavnih mest, da bi mednarodno vzdušje izboljšali, da bi mednarodne spore poravnali na mirnem način in s miroljubnimi sredstvi in da bi odpravili sleherno vojno nevarnost.«

»Spriču tega,« je poudaril dalje predsednik Minić, »se je kongres

Zanimivo posvetovanje zastopnikov naših podjetij z angleškim znanstvenikom

Predsednik Komiteja za delovno storilnost in uporabna znanstvena proučevanja organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje dr. Alexander King, ki je obiskal Jugoslavijo kot gost naše nacionalne komisije UNESCO, je predvčerajšnjim predaval o problemih povečanja delovne storilnosti. Včeraj je imel o isti temi posvetovanje s predstavniki nekaterih delovnih kolektivov Slovenije. Dr. King je pojasnjeval številne vplive, ki jih je treba upoštevati pri delovni storilnosti. Na koncu je povedal, da namerava njihov komite izdati več brošur o raznih temah v zvezi z delovno storilnostjo. Dr. Kinga je sprejel predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Vidmar, zatem pa je odpotoval v Zagreb.

Plenum CK ZK Hrvatske

Izvršni komite CK ZK Hrvatske je spročil, da bo 15. oktobra v Zagrebu plenum CK ZK Hrvatske. Na plenumu bodo obravnavali pereče probleme organizacij ZK na Hrvatskem.

Do sosedov Makedoniji so svečano proslavili Dan vstaje

Dan vstaje makedonskega naroda so danes svečano proslavili v vseh krajih Makedonije. Preživeli borci, predstavniki družbenih organizacij in delovnih kolektivov so položili mnogo vencev na grobove padlih partizanov. Pripadniki predvojaške vzgoje in posamezne vojaške enote so napravile partizanske pohode v pomembne kraje iz časov bojev za osvoboditev. V počastitev praznika so včeraj v Skoplju odkrili novo osemletko »11. oktober«. Proslava Dneva vstaje so v mnogih krajih Makedonije popoldne nadaljevali s športnimi igrimi in kulturnimi prireditvami.

Odbori Sabora Hrvatske začeli delo

Odbor za gospodarstvo in odbor za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev Sabora Hrvatske se bosta sestala 17. oktobra, da bi obravnavala osnutek zakona o delovnem upravljanju.

VELIKO ZANIMANJE IN ŽIVAHNA RAZPRAVA

o uveljavljanju nove smeri v gospodarski politiki

Poročilo o posvetovanju glede gospodarskega položaja in temeljev naše bodoče gospodarske politike ter več govorov voditeljev vse to je povzročilo veliko zanimanje in živahno razpravo v javnosti na eni ter posebno dejavnost državnih organov in ustanov za gospodarstvo ter gospodarskih organizacij na drugi strani. Vse to je dalo političnemu življenju nov ton, gospodarstvenikom pa naložilo nove naloge in precej dela, da bi za določeno gospodarsko smer pripravili tudi ustrezne zakonite oblike.

V državnih gospodarskih organih, kakor so odbori za gospodarstvo izvršnih svetov, zvezni in republiški zavodi za planiranje, tajništva za gospodarstvo in gospodarske organizacije, intenzivno obravnavajo novo gospodarsko problematiko in razpravljajo o predlogih za posamezne ukrepe. Večina dela

se tiče sestave perspektivnega načrta in osnutka družbenega plana za prihodnje leto, v katerem je mora v določeni stopnji priti do izlaza nova smer v naši nadaljnjem gospodarskem razvoju. Prvotne načrte, s katerimi so se strokovnjaki prej ukvarjali, bo treba v sedanjem položaju vsekakor spreminiti. Naloga je tem težja, ker je treba obdelati obsežno gradivo in predložiti dookoneane predloge ljudskim skupščinam v razmeroma kratkem času. Pričakovati je tudi večje sodelovanje javnosti v razpravljanju o vseh teh vprašanjih, toda šele, ko bodo dobili obliko dokončnih predlogov. Preuranjeno široko razpravljanje o teh svareh, boljše rečeno, o težah bi utegnilo povzročiti samo nepotrebno zmedo v javnosti.

Narodna banka kot denarno-financiarni regulator gibanja v gospodarstvu ima odgovorno vlogo v praktičnem uveljavljanju novih ukrepov. Zato sodeluje malone v vseh sedanjih razpravah, ki se tičejo gospodarstva. Narodna banka je zlasti zainteresirana na ureditvi položaja na področju investicij in kreditnega sistema. Tako so že postavili stvarne predloge glede spremembe sistema kreditiranja obratnih sredstev, o čemer bo moral povedati svoje mnenje tudi Odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta. Razen tega si Banka prizadeva, da bi v okviru sedanjih predpisov in svojih možnosti preprečila širjenje investicijske fronte, trošenje sredstev v namene, za katere niso odobrene, in angažiranje sredstev, ki še niso realizirana.

V združenjih proizvajalcev in zbornicah so se začele razpravati in posvetovanja tako o tekočih problemih proizvodnje, preskrbe in prometa, kakor tudi o novih nalogah proizvajalcev, ki jih od njih terja skupnost in uveljavljanju nove smeri naše gospodarske politike. V razpravah proizvajalcev je opaziti zavest, da morajo oni nuditi glavno podporo novim zahtevam v gospodarstvu. Toda čeprav so prošnje za posamezne investicije, rekonstrukcije in nabave veliko stvarnejše, so vendarle primeri, da se nadalje vztrajno in veliko zahtevajo, da bi čim več dobili, skratka, da delajo po starem načinu.

S temi vprašanji so se začele temeljiteje ukvarjati organizacije Zveze komunistov in Socialistične zveze ter druge družbene organizacije. (Tanjug)

Se o letalski nesreči pri Dunaju

Predvčerajšnjim, okrog štirih popoldne se je na hribu Kahlenberg v Wienerwaldu, 15 km od dunajskega letališča pripetila huda letalska nesreča, o kateri smo že poročali v včerajšnji številki našega časnika.

Komisija uprave civilnega letalstva FLRJ je odpotovala včeraj jutraj na kraj nesreče, kjer bo skupaj z avstrijskimi oblastmi dognala njene vzroke.

Po nepotrjenih vesteh je do nesreče prišlo zaradi hude megle nad Dunajem v zgodnjih popoldanskih urah. Letalo »Convair« je letelo na progi Kalro—Atene—Beograd—Dunaj—Frankfurt—London. Z beograjskega letališča je letalo vzletelo ob določeni uri, ob 13.35. Po poročilih letalske službe dunajskega letališča pa je prispelo na letališče prav tako ob določeni uri.

Urad za civilni promet avstrijskega zveznega ministrstva je izdal predpisom, v katerem je rečeno, da je letalo prispelo ob predvidenem času na dunajsko letališče na višini kakih 1100 m. Ko je služba kontrole poletov dovolila pristaneke, se je pilot začel pripravljati na pristaneke, kar je bilo nujno potrebno, saj je bila vidnost slaba. Zaradi slabe vidnosti sta dve drugi letali JAT, kakor tudi eno letalo družbe »BEA« bila prisiljena pristati v Herschingu pri Linzu, ne pa na dunajskem letališču.

Služba kontrole poletov na dunajskem letališču je neprestano dajala letalu JAT, ki je prihajalo iz Beograda, potrebne podatke in sicer vse dotle, dokler letalo ni prekinilo radijske zveze. Malo pred četrto uro je letalo zadelo ob tla, zahodno od hriba Kahlenberg in se vžgalo.

Na koncu komunikacije so navedena imena hudo ranjenih in njihovo zdravstveno stanje. Ker je to prejšnje poročilo, bomo tokrat objavili imena ubitih in ranjenih po podatkih, ki jih je direktor JAT dobila včeraj od predstavnštva na Dunaju. Ubili so se: direktor predstavnštva JAT na Dunaju Vasa Mučić (izdihnil v dunajski bolnišnici), uslužbenec ameriškega veleposlanstva v Beogradu Melvin Alien ter njegova soproga Melita. Američan James Abshire, direktor »Putnika« v Buenos Airesu Miloš Lunić, uslužbenec beograjskega podjetja »Jugoeksport« Dragisa Magdić in prvi pilot »Convaira« Romeo Adam.

Hudo ranjena sta Beograščan Miloš Kostić in drugi pilot »Convaira« Rista Kostić, laže ranjeni so potnik iz Kalra Laila Šekner, potnik iz Beograda, ki je bil ranjen v Frankfurtu, Janko Štoković, Nizozemec H. Fernanden, Belgijca Isidor Smith in Lucy Manache. Američan John Rea, Beograščan Milutin Stefanović, Nemec Friedrich Siebert, Angležinja J. R. Hawitt Laže poškodbe pa imata tudi desetletna Neda Kovačević in stewardesa letala Olivera Lazić. Deset potnikov je ostalo nepoškodovanih.

Komisija bo bržkone danes objavila uradno sporočilo o vzrokih te nesreče. (V. P.)

DRUŽBENA KRONIKA

Brez roditeljske ljubezni

V Tednu otroka smo mnogo govorili in pisali o skrbi za otroke. Otroci so velika radost in nade, pa tudi skrb vse družbe in staršev. Zato je razumljivo, da daje skupnost, vsekakor nam, sredstva, da bi zagotovila mnogim otrokom čim boljše dnevno, predvsem otrokom brez staršev. Razumljivo je tudi, da starši skrb za svoje otroke, za njihovo vzgojo in razvoj, da jim je to prva naloga in da se po potrebi odpovedo materinski in korist otrokom in njihovi bodočnosti.

Za pa so med nami še ljudje, ki svojih roditeljskih dolžnosti ne izpolnjujejo vestno. Imamo precej otrok brez staršev — čeprav njihovi roditelji žive. In o teh otrokih hočemo spregovoriti.

Nekateri ljudje se ne zmenijo dosti za vzgojo svojih otrok in ne mislijo na to, kakšni ljudje bodo zrasti iz njih. Morda ne bi mogli v takšnih primerih zmeraj reči, da svojih otrok ne ljubijo, da jim ne žele dobro. Toda če človek pogleda njihovo početje, pač dobi tak vtis. Kdo so ti ljudje brez roditeljske ljubezni? Takšne ljudi imamo čisto med seboj, samo da se morda ne zmenimo zanje, da se nečemu vmešavati v njihove osebnostne zadeve.

V sobi št. 15, obični Stari grad v Beogradu, smo se lahko ondan prepričali, da te zadeve čisto niso osebne, da postanejo in ostanejo kaj pogosto stvar skupnosti. Se prepričevali se zgodi, da ljudje ne plačujejo za vzdrževanje svojih otrok. Te dolžnosti se hočejo dostokrat celo izogniti. To velja za ločene zakone ali za ljudi, ki imajo nezakonite otroke. Težave so tudi z otroškimi dokladami. Dogajala se da mora pristojna oblast odrediti, da prelema otroške doklade samo mati, da oče ne bi tega denarja zapil.

Dogajalo pa se še hušje stvari. Neka osem let stara deklica je sama prišla v pisarno ljudskega odbora v Starom gradu. Soba št. 15 je že dobro poznala. Tam je pripovedovala o svoji materi, da je bila spet pijana, da sta se z očetom spet pretežala. Otroško življenje s takimi roditelji je postalo nezno. Deklica je hodila v šolo, imela je tovaršice, toda bila je zanemarjena in raztrgana. Tedaj jo je učiteljica Smilja Plešić vzele s seboj domov in jo obklicala. Na koncu te nekoliko sentimentalne, vendar pa resnične zgodbe je prišla v sobo št. 15, kjer je imela pravo srečo. Otroško življenje s takimi roditelji je postalo nezno. Deklica je hodila v šolo, imela je tovaršice, toda bila je zanemarjena in raztrgana. Tedaj jo je učiteljica Smilja Plešić vzele s seboj domov in jo obklicala. Na koncu te nekoliko sentimentalne, vendar pa resnične zgodbe je prišla v sobo št. 15, kjer je imela pravo srečo. Otroško življenje s takimi roditelji je postalo nezno. Deklica je hodila v šolo, imela je tovaršice, toda bila je zanemarjena in raztrgana. Tedaj jo je učiteljica Smilja Plešić vzele s seboj domov in jo obklicala. Na koncu te nekoliko sentimentalne, vendar pa resnične zgodbe je prišla v sobo št. 15, kjer je imela pravo srečo.

»No,« je rekel oče osorno, »zdaj pa nove vse, kar veš.«

Kaj moremo misliti o tem očetu, zlasti če vemo, da je sicer povsem normalen, lahko bi rekli celo dober in ugleden mož? Kaj nam mislimo o njem in o drugih roditeljih, ki ne izpolnjujejo svojih roditeljskih dolžnosti? Mar so to ljudje brez roditeljske ljubezni? Če so, to je na pometi, da bi smela družba ostati nasproti njim ravnodušna. D. Vukobratović

DNEVNA KRONIKA

Predsednik Pucar na poplavljenih področjih Bosne in Hercegovine

Predsednik Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Djuro Pucar-Stari je včeraj odpotoval na poplavljena področja v BiH. Skupaj z njim so odšli na ogrožena področja ob rekah Sani, Uni, Vrbasu in Savi podpredsednik Ljudske skupščine BiH Sefket Maglajlić, podpredsednik republikanske Izvršnega sveta Uglješa Danilović in komandant Sarajevske vojsne oblasti generalpodpolkovnik Veljko Kovačević.

Reka Vardar prestopila bregove

Včeraj je zaradi poplav bila prekinjena proga pri Titovem Velešu in tako je imel ekspres Atene—Pariz veliko zamudo. Reka Vardar je namreč preplavila progo v dolžini 500 m. Voda je stala meter visoko. Popoldne je voda upadla in ekspresni vlak je nadaljeval pot v Beograd.

Zaradi naraščanja reke Vardar je prekinjen tudi železniški promet med Djevdjelijo in Skopljem

Skupina pomorskih atašejev, akreditiranih v Beogradu, je obiskala včeraj v Splitu komandanta Jugoslovanske vojsne mornarice viceadmirala Mate Jerkovića in se z njim nekaj časa razgovarjala. Komandant JVM jih je zadržal na kosilu.

O POSEBNEM SKLADU OZN

Ustanovitev bistvenega pomena pri pospeševanju gospodarskega razvoja nerazvitih dežel

New York, 11. okt. (Tanjug). Ustanovitev posebnega sklada OZN za gospodarski razvoj nerazvitih dežel bo glavni problem, s katerim se bo ukvarjal gospodarski odbor na X. zasedanju. To mnenje docela potrjuje prvi dan splošne debate o gospodarskem položaju. Vsi štirje govorniki, ki so posegli v debato, so poudarili, da je ustanovitev sklada bistvenega pomena za izdatnejše uveljavljanje OZN pri pospeševanju gospodarskega razvoja nerazvitih dežel. Splošno debato je začel jugoslovanski delegat veleposlanik dr. Jože Brilej. Govorec o skladu, je rekel, da je ustanovitev sklada ena izmed najbolj bistvenih nalog, ki nas čakajo in da to zasedanje ne bo izpolnilo upravičenih pričakovanj, če v tem vprašanju ne bomo dosegli bistvenega napredka.

Brazilski delegat Bulhoes je obširno govoril o pomanjkljivosti mednarodnega finansiranja gospodarskega razvoja in rekel, da je ta problem možno rešiti z ustanovitvijo sklada.

Delegatka Švedske Lindstromova je dejala, da se Švedska pridružuje tistim, ki žele takojšnjo ustanovitev sklada in da bi morali biti osnovni kapital

sklada dolarji, rublji in funtsterlingi. Iranski predstavnik Arlanan je poudaril, da nerazvite dežele pričakujejo učinkovitejšo pomoč od razvitejših delov sveta.

Z ustanovitvijo sklada se OZN ukvarja že več let. Posebna skupina strokovnjakov je predlagala, da bi sklad lahko normalno deloval, če bi zbrali najmanj 250 milijonov dolarjev. Do ustanovitve pa ni prišlo, ker so nekatere

PISMO IZ ITALIJE

SVETA STOLICA V LUČI NOVIH MEDNARODNIH DOGODKOV

Vatikan v opoziciji proti koeksistenci: na svetu iz strahu pred zblizanjem med Zahodom in Vzhodom; doma: zaradi morebitnega sodelovanja z levico

(Od našega posebnega dopisnika)

Rim, oktobra. — Politika svete stolice, ki se je znašla po ženevski konferenci v zagati, še ni našla primerne nadaljevanja, da bi ustrezalo novemu položaju. Zato je tudi razumljivo stališče, na katero se je postavil Vatikan, namreč njegov odpor proti kakršnokoli koeksistenci.

V svetovni politiki se kaže to tako, da Vatikan malone stalno opozarja na »zvižace«, hkrati pa dela za zblizanje katoliških strank in sil na Zahodu kot protitež koeksistenci.

Vatikanski tisk je začel pred nekaj dnevi ostro polemiko z levico, češ da so se v njej »našli pravi razlogi, ki se skrivajo za gibanjem za »otvoritev na levo«. Pri tem opozarjajo na namen levice, da bi razbila enotnost Katoliške akcije in podobno. Kakšne sadove bo rodila ta vatikanska akcija in kako dolgo bodo lahko odlašali sodelovanje z levico, ki je začelo prav zdaj hitreje napredovati?

Cas in življenje gresta svojo pot. Mnogi spoznavajo, da je treba prejšnja gledišča zavreči. Zato zahtevajo določene spremembe. Vatikan pa to zavira in postavlja se je na nasprotno stališče, češar ne bi smeli podcenjevati. Toda njegovo stališče začena vzemirjati tudi bivše pristaje prejšnjega stališča.

M. Paskuči

Atlantski pakt v zagati

SODIJO V PARIZU

Pariz, 11. okt. (Tanjug). — V francoskih političnih krogih izjavljajo danes, da je organizacija Atlantskega pakta »prišla v pravo pravcato zagato«. Ko komentirajo sedanje zasedanje obrambnih ministrov v Severnoatlantskem paktu včlanjenih držav, opozarjajo pariški krogi na vrsto nasprotij med člani te organizacije. Uradno razpravljajo o obrambnih problemih — poudarjajo poučeni francoski krogi — toda vsi udeleženci imajo polno svojih lastnih skrbí in problemov.

V uradnem poročilu je rečeno, da je Svet atlantskega pakta poslušal danes poročilo svojega vrhovnega komandanta generala Gruentherja o organizaciji evropske obrambe. Včeraj so poveljniki posameznih rodov orožja podali svoja poročila in opozorili, da je sovjetska vojska »trenutno v veliko ugodnejšem položaju« kakor čete Atlantskega pakta. Po njihovih podatkih so sovjetske letalske in pomorske sile znatno modernizirane in večje, medtem ko so kopenske sile ostale v bistvu nespremenjene.

SPRIČO OBČUDOVANJA ZMAGOVITEGA ODPORA

Posebna številka italijanske revije posvečena Jugoslaviji

Rim, 11. oktobra. (Tanjug). Meščna revija »Il ponte«, ki jo ureja skupina socialističnih in naprednih delavcev Italije, je izdala posebno številko, posvečeno Jugoslaviji. Uvodnik za to številko je napisal bivši predsednik italijanske vlade in vodja gibanja odpora v Italiji Feruccio Parri. Pisec uvodnika poudarja, da italijansko javno mnenje in politiki površno poznajo jugoslovanske narode in njihovo zgodovino in da prihaja zato do napačnih mnenj in nerazumevanja, ki je zelo škodljivo vplivalo na stike med obema deželama.

Glavni urednik revije, bivši poslanec in vodja socialistične skupine v gibanju »Unita popolare« Pietro Calamandrei, profesor univerze in znanj pravnik, poudarja v svojem članku, da so trije razlogi napotili uredništvo njegove revije, da je posvetilo to številko Jugoslaviji. »K temu nas je napotilo predvsem upanje, da bomo lahko s to številko pripomogli k razvoju stikov med Italijo in Jugoslavijo, ki bodo čedalje tesnejši.«

Kot drugi razlog navaja Calamandrei željo, da bi razumeli sedanjo Jugoslavijo, vsaj željo, slovečo na prepričanju, da je lahko pot k odpravi socialnih privilegijev in upostavitvi delavske demokracije zelo različna, da pa so cilji isti.

Na koncu urednik revije »Il ponte« poudarja, da je uredništvo izdalo to številko spričo občudovanja zmagovitega odpora, iz katerega se je rodila FLRI. »Jugoslavija«, piše Calamandrei, »nam nudi v Evropi najznačilnejši primer zmagovalne osvobodilne vojne na vseh področjih: narodnem, političnem in socialnem, primer odpora proti tujim agresorjem, ki je bil hkrati stranja zmagovalna in konstruktivna revolucija.«

Razen Parrijevega in Calamandrejevega sta vzbudila pozornost izmed italijanskih sodelavcev v reviji tudi članka znanega ekonomista Lea Valianija »O socializmu v Jugoslaviji in Rusiji« ter državnega podtajnika v ministruvstvu za trgovino, socialnega demokrata Trevisa »O trgovinskih in finančnih stikih med Italijo in Jugoslavijo.«

Razen italijanskih publicistov in javnih delavcev so sodelovali v tej številki revije tudi ugledni jugoslovanski predstavniki. Revija objavlja članke Edvarda Kardelja, dr. Aleša Čeblerja, A. Vratuše, generala Djure Lončarevića, Jase Davića, Zdenka Hosa, Vide Tomšič, dr. Miloša Zanka, Marka Ristića in drugih. Uvodni članek je napisal Rodoljub Čolaković.

Jugoslaviji posvečena številka revije »Il ponte« ima tudi obširno kulturno prilogo o stikih med Jugoslavijo in Italijo v literaturi, gledališkemu življenju v sedanji Jugoslaviji, težnjah v sodobnem jugoslovanskem slikarstvu ter stikih med italijanskim in kulturo naših narodov. Prof. rimske univerze Giovanni Maver je objavil v kulturni prilogi članek o Petru Petroviću Njegošu.

Italijanske knjigarnice se zelo zanimajo za najnovejšo številko revije »Il ponte«.

Iraški korak proti Izraelu

Bagdad, 11. okt. (Reuter). Irak je danes radno sporočil, da ne bo dovolil letalom tujih letalskih družb pristanka na iraških letališčih, če bodo pred tem pristala v Izraelu. Tujim letalom ne bodo dovolili pristanka niti v primeru, da so bili prisiljeni priskrbeti si gorivo na iraških letališčih in na njih izkrcati potnike.

Predlog o obnovitvi kitajsko-japonskih stikov

Tokio, 11. okt. (AFP). — Japonski predstavniki, ki so se nedavno vrnili iz Kitajske, so izjavili, da je predsednik Mao Ce tsi, da je predlagal tudi predsednik Ču En Laj med razgovorom z japonskim socialističnim prvakom Masaru Nomizom in vodjo japonske parlamentarne delegacije Kitamuram ob njenem obisku v LR Kitajski.

Velike poplave in hudourniki v Grčiji

Ate, 11. okt. (AP). — Hudi nabili, ki trajajo že tretji dan, so zajeli Grčijo in napravili veliko materialno škodo. Na solunski ravnini so nastale velike poplave in hudourniki so melone v celoti uničili tobačne nasade.

Z VSEH STRANI SVETA

ZAHODNA NEMCIJA NOVI REPARIRANCI IZ SZ

HERLUSHAUSEN, 11. okt. (Reuter). Danes je prispela na železniško postajo v zahodnonemškem mestu Herloushausen nova večja skupina bivših nemških vojni ujetnikov, repatriiranih iz SZ. Skupno je prispelo 166 ljudi.

ANGLIJA ZA ZMANJSANJE VOJAŠKIH STROŠKOV

LONDON, 11. okt. (AFP). — Časnik »Financial Times« piše, da bo britanska vlada pripravila do konca letošnjega leta program za zmanjšanje vojaških stroškov. Časnik trdi, da bodo prenehali izdelovati tisto orožje, ki je postalo neuporabno po iznajdbi vodikove bombe, proizvodnjo pa bodo osredotočili na majhno število tipov orožja.

JAPONSKA NOVI TAJFUN GROZI

TOKIO, 11. okt. (AFP). — Novi tajfun, že četrti od septembra meseca, se približuje Japonski. Grozi nevarnost, da bo deževje, ki ga spremlja, povzročilo hude poplave na področju Tokia in Jokohame. Japonska oblastva so sklenila, da bodo na teh področjih zaprta šole za tako dolgo, dokler ne bo nevarnost minila. Vse večje ladje so spričo tega zapustila tokiški zaliv.

V Indoneziji so volitve. Ob cestah so »gozdovi« privlačnih propagandnih lepakov, ki pozivajo ljudstvo, komu naj zaupa svoj glas. Ker je v Indoneziji še mnogo nepismenih, je najčestši pojav, da so »propagandna sredstva« tako narejena, da so ljudem čim bolj razumljiva. Taka propagandna vabila, narejena iz lesa, papirja, železa in bambusovih palic pa vidimo na sliki. Po zadnjih izidih volitev so štiri glavne stranke dobile naslednje število glasov: nacionalistična stranka 7.413.355 glasov, muslimanska stranka Masdumi 6.909.056 glasov, muslimanski ortodoksní radikali 6.227.600 glasov, KP Indonezije 5.813.131 glasov.

Hude sanje papeža Pija XII.

razvite dežele, predvsem ZDA in Britanija, svoj denarni prispevek k fondu pogojno vezale na razorožitev. Delegacije so prepričane, da se bo letos okrepil pritisk v smislu takojšnje ustanovitve mednarodnega sklada. Vendar ne pričakujejo, da bodo sprejeli sklep o ustanovitvi sklada, marveč bodo sprejeti takšni sklepi, s katerimi bo omogočen začetek dokončnih priprav za ustanovitev sklada.

POLITIKA PESIMIZMA

Vatikan je bil zaskrbljen že pred ženevsko konferenco. Mnoge intervencije legatov in papeških nuncijs so pozivale vlade Zahoda, naj pazijo na nevarnost poti k sporazumevanju z Vzhodom. V odgovorih je dobil papež zagotovilo, da vsaj za zdaj ni razlogov za zaskrbljenost. Toda že po prvih poročilih z ženevske konference so Vatikan znova obšle mračne misli. V papeževi rezidenци so visoki funkcionarji svete stolice razpravljali o tem, kaj prinaša »doba ženevizma«.

Naj kratko omenimo nekaj sklepov Vatikana o tem. Ženevske konference razume Vatikan predvsem kot zmago Vzhoda. Po mnenju vatikanskih politikov je Amerika popustila nasproti Sovjetski zvezi. Razen tega je dopustila, da je SZ znova dobila odločilno vlogo glede vprašanja združitve Nemčije in da bo to seveda izkoristila, da si bo pozneje ob združitvi zagotovila boljše pozicije. Tako se je znašel katoliški svet v Nemčiji, pa tudi v vsej Evropi, znova v nevarnosti. Precedens je nastal tudi glede drugih svetovnih vprašanj, nasproti katerim je stal Zahod dotlej na čvrstem stališču. Med tem precedensi je tudi vključitev LR Kitajske v »politični krog sveta«, čeprav se o tem niso neposredno pogajali. Zahod je naposled (za Zahod iz vidika Vatikana je treba smatrati predvsem ZDA) dopustil uspešnim spletkam Sovjetske zveze, da je nastalo na svetu vzhajajoče pomirljivost, kar je nekoliko razbilo tisto čvrsto enotnost Zahoda v odporu proti »komunistični ekspanziji«.

Po mnenju Vatikana ima Ženeva še en »greh«. To se nanaša na presojo novih voditeljev ZSSR. Novinarji so se v želji in upanju glede miru tako spozabili, da so v svojih poročilih pretiravali v opisovanju vrlin ruskih državnikov. Bulganin, Hruščev, Zukov in drugi so postali iznenada dobri politiki, dobri in odkritostni ljudje. Tako namreč pravijo ti novinarji. Svet so premočili nasmehi iz Moskve, je pisal uradni in drugi tisk Vatikana.

Zato Vatikan nasprotuje koeksistenci. Vatikan je prevzel strah pred koeksistenco, strah za krščanstvo, ki se je znašlo v nevarnosti.

NEPOMIRLJIVA POLITIKA NASPROTI LEVICI

Odsev novega svetovnega položaja je čutili tudi v notranjem položaju Italije. Čedalje več je slišati glasov, da je že čas, da bi začeli sodelovati z levico. Vatikan pa skuša, ker je na krmi katoliška stranka, to kolikor toliko zavreči. Med glasovi, ki se zavzemajo za sodelovanje z levico, je slišati tu pa tam tudi ostrejšo kritiko na naslov politične smeri Vatikana na splošno. Nekateri so celo kritizirali papeža, da ni pozdravil banduške

konference. Na drugi strani očitajo sveti stolici, da se ne znajde v novem položaju v notranjem življenju Italije. Cemu prepričevati sodelovanje z levico samo, da bi se ognili skupni ureditvi nekaterih čisto praktičnih vprašanj?

Sveta stolica je slišala te očitke in je nanje hitro reagirala. Po mnenju vatikanskih desničarskih struj imajo ti glasovi v sebi »greh«, ker pozabljajo, da je povsem nemogoče sodelovanje z ljudmi, ki nasprotujejo veri. »Kako bi mogli sodelovati z levico, ki ima zmeraj v svojem programu boj proti veri?« je vprašal neki ugledni vatikanski desničarski novinar.

Papež je v svojem nedavnem govoru delno odgovoril na vse te očitke. Njegov govor je hkrati koristil novi smeri v obliki boja proti slehernemu poizkusu glede sodelovanja z levico. Akcije na terenu kažejo, da dejavnost Vatikana v tem vprašanju nenehoma narašča. Prav te dni je doslegla višek. Kardinali so poslali na teren več ordožnic, v katerih pojasnjujejo, zakaj je potreben boj proti sodelovanju z levico.

JUTRI V LADJEDELNICI SV. MARKA IN V STROJNI TOVARNI PRI SV. ANDREJU

Volitve novih tovarniških odborov

V Trstu veliko zanimanje za izid teh volitev — Volilna borba bo zelo huda — Tržaško delovno ljudstvo meni, da bodo tržaški kovinarji tudi tokrat našli pravilno pot

Trst, 11. okt. — V četrtek bodo v ladjedelnici Sv. Marka in v strojni tovarni pri Sv. Andreju volitve novih tovarniških odborov. Gre za največja obrata Združenih jadranskih ladjedelnic v Trstu, ki zaposlujeta okrog 5000 delavcev in uradnikov in ki sta skupno z železarno ILVA v Skednju stržen tržaške industrije. Spričo tega je razumljivo, da je v Trstu veliko zanimanje za izid teh volitev. Nekaj dni kasneje, 18. t. m., pa bodo volili tovarniške odbore tudi v glavnem ravnateljstvu Združenih jadranskih ladjedelnic in v ladjedelnici Sv. Roka v Milju.

Glavni vzrok za toliko zanimanje glede volitev je v tem, da sledijo volitvam tovarniških odborov oz. notranjih komisij v podjetjih velikih italijanskih industrijskih središč, kot so na primer: FIAT v Torinu, FALK pri Milanu, Združenje jadranskih ladjedelnic v Trzinu itd., v katerih je Italijanska splošna zveza dela (CGIL) izgubila večino v tovarniških odborih, ker so zmagali demokrščanski in socialdemokratski sindikati. Zato sta letos tukajšnji sindikalni organizaciji, delavska zveza in demokrščanska delavska zbornica silno okrepili svojo volilno propagando. Prvikrat se je zgodilo, da se vrstijo dan za dnem zborovanja po tržaških trgih in ulicah, medtem ko se je prejšnja leta vsa propaganda omejevala na notranjost tovarn in podjetij.

Za letošnje volitve je tudi značilno, da delodajalci v Trstu močno pritiskajo na delavstvo, naj glasuje za kandidate demokrščanske delavske zbornice, čeprav je to v nasprotju s sporazumom iz leta 1948, ki ureja delovanje tovarniških odborov. Ravnateljstvo Združenih jadranskih ladjedelnic je prav te dni suspendiralo z dela v ladjedelnici Sv. Marka okoli 70 članov in sindikalnih aktivistov Delavske zveze, čeprav ne primanjkuje dela. Gre torej za diskriminacijo v škodo tega sindikata. Na delavce vplivajo tudi na druge načine. Tako so na primer izboljšali mezde kakim 100 delavcem, toda samo članom Delavske zbornice. Razni delovodje pa po naročilu zavrnateljstva prišepetavajo delavcem, naj glasujejo za kandidate Delavske zbornice, češ da ne bo naročil, če zmaga na volitvah Delavska zveza.

Zato je razumljivo, da je volilna borba zelo huda. Delavska zveza je pred nekaj dnevi predlagala Delavski zbornici, naj bi vse sindikalne struje vložile enotne liste, kar pa je Delavska zbornica odklonila. Predlog pa so sprejeli sindikalno neorganizirani delavci, zlasti člani bivših razrednih sindikatov, ki so poslali v tajništvo Delavske zveze delegacijo z nalogo, naj naveže stike vsaj za sestavo enotnih list teh struj in Delavske zveze. Tajništvo Delavske zveze na je ta predlog

odklonilo, ker se še ni znalo odreči staremu sektaškemu stališču in nestrpnosti.

Kljub takemu ravnanju pa so ti delavci vztrajali na stališču enotnega nastopa in s tem pokazali svojo razredno zavednost. Spričo pritiska delodajalcev in nevarnosti, da bi zmagali demokrščanski sindikati, so sklenili, da bodo glasovali za kandidate Delavske zveze in da se ne bodo vzdražali volitev niti oddali belih glasovnic, ker so notranji spori delavcev lahko samo v korist skupnemu sovražniku, to je industrijalcem. Tudi odbor Neodvisne socialistične zveze je pozval vse delavce, naj volijo najbolj borbeno kandidate Delavske zveze, katere članstvo je ne glede na sektaško vodstvo objektivno in na naprednih pozicijah.

Borba bo vsekakor huda, ker ni podcenjevati posledic močnega pritiska delodajalcev. Vendar prevladuje med tržaškim delovnim ljudstvom mnenje, da bodo tržaški kovinarji, kakor vselej v preteklosti, tudi tokrat našli pravilno pot ter ne bodo dopustili zmago delodajalskih podreptnikov. S.S.

Iran se te pridružil bagdadskega pakta

Teheran, 11. okt. (Reuter). — Iranska vlada je danes obvestila iraško, da se bo Iran pridružil bagdadskega pakta. Članice bagdadskega pakta so Irak, Turčija, Velika Britanija in Pakistan.

PO PRVIH TEDNIH DELOVANJA NOVIH OBČIN

Kranj: Od krajevnih odborov si mnogo obetajo

Te dni smo obiskali ljudske odbore nekaterih novih občin, da bi se seznanili s problematiko, ki se je pokazala v prvih petih tednih delovanja novih občin. V Kranju se je naš sodelavec razgovarjal s predsednikom Občinskega ljudskega odbora tovarišem Vinkom Hafnerjem.

Tov. Hafner je najprej povedal, da jim manjka še nekaj uslužbencev, ki jih predvideva sistematizacija delovnih mest. Število uslužbencev se je relativno zmanjšalo. Pri občinskem ljudskem odboru je devet svetov, morda pa bo umestno, da bi imeli razen sedanjih še svet za stanovanjska vprašanja. Večja delitev dela na več svetov sicer povzroča nekaj trenutnih težav, zato pripravljajo poslovniške za delo posameznih svetov. Vsekakor pa ta večja delitev dela zahteva več koordinacije med svetovi.

Tov. Vinko Hafner je opozoril na značilnosti zadnjih zborov volivcev v kranjski občini, ki so bili konec septembra. V nekaterih kmetijskih področjih občine je bila udeležba na zborih volivcev razveseljena, večja kakor kdaj v zadnjih nekaj letih. Na zborih volivcev v mestu pa je udeležba padla, predvsem zaradi dnevnega reda. Le-ta je namreč zajemal vprašanja (n. pr. občinske doklade), ki volivce iz kmetijskih področij bolj neposredno zanimajo, kakor delavce in uslužbence. V mestu samem so zbori volivcev na 12. na ostalem področju občine pa na 27 krajev, kar ugodno vpliva na delo zborov, ker jih ljudem približuje in povečuje njihovo zanimanje za te zore.

Vsak zapisnik z zadnjih zborov volivcev vsebuje vrsto predlogov za ureditev nujnih komunalnih in gospodarskih problemov, ki želijo posamezne kraje. Ti predlogi so, po eni strani, izraz tega, da si ljudje precej obetajo od nove občine, po drugi pa posamezne volilne enote na ta način demonstrirajo svoje probleme, da bi si že vnaprej zagotovile zanimanje in si naklonile skrb občine za reševanje te problematike.

Zbori volivcev so pokazali, da ima nova občina mnogo skupnih vprašanj. Številni predlogi volivcev se nanašajo na urejanje cest, v Mavčičah in v Bitnjah je bilo slišati predloge, naj bi podaljšali vodovod iz Stražišča še k njim itd. Uresničenja nekaterih izmed teh predlogov se je moč lotiti le postopoma, s pomočjo in sodelovanjem volivcev; nikakor pa ne bi bilo umestno, če bi nekateri odborniki prilivali olje na ogenj takih želja, ki jih ni ločilo na hitro zadovoljiti.

Občinski ljudski odbor si mnogo obeta od krajevnih odborov. Le-ti bodo ob pomoči občine in s sodelovanjem volivcev lahko uspešno uredili marsikak komunalni problem, ki ne zahteva znatnejših sredstev, pač pa aktivno sodelovanje volivcev. Ravno na krajevne odbore bo treba prenesti težje urejanja drobnih komunalnih vprašanj, je sodil tov. Vinko Hafner. Zato bo občina skušala dati tem krajevnim odborom (ki jih je 23) minimalno finančno osnovo, ki naj pospeši mobilizacijo državljanov za urejanje takšnih problemov.

Na zborih volivcev je bilo mnogo razprave o občinskih dokladih. Volivce je predvsem zanimalo, kako se bodo ta sredstva uporabljala. V okviru celotnega iznosa davkov naj bi se občinske doklade bolj uveljavile, ker bi to povečalo zanimanje volivcev za uporabo sredstev, kar bi okrepilo sodelovanje občanov z občino.

Glede odnosov med občinskim ljudskim odborom in podjetji še ni zaznati kakih bistvenih sprememb, ker z nekaterimi osnovnimi gospodarskimi instrumenti še vedno razpolaga okraj; pač pa je v občinskem ljudskem odboru sedaj nekaj več ljudi iz podjetij, kakor jih je bilo prej.

Škofja Loka: S svojimi uslužbenci bodo pomagali tudi manjšim občinam

V Škofji Loki si z adaptacijo urejajo nove občinske prostore, ki bodo povsem zadostovali za potrebe ljudskega odbora. V razgovoru s predsednikom LO tovarišem Cvetom Kobalom pa se je naš sodelavec zanimal tudi za druga vprašanja.

Zvedel je, da je na ljudskem odboru zdaj toliko kadra, kot ga je bilo na prejšnjem LOMO. Po sistematizaciji jim primanjkuje še sedem uslužbencev. Ta službena mesta so razpisali, ne obetajo pa si od tega kakoga posebnega uspeha. Predsednik ljudskega odbora je sodil, da je to sicer za sedem žgoč problem, da pa ne bi bilo pravilno, če bi bili najbolj glasni zaradi kadra, ker ga ponekod drugod še bolj primanjkuje. Pripomnil pa je, da je važna plat tega problema strokovno

OBISK V PARIZU

Pariz skoraj vsakogar prevzame. Ta občutek človeka zajame že prvi dan in ga več ne izpusti. Seveda so tudi taki, ki pravijo, da vse, kar so videli, res ni nič posebnega, nič nenavadnega. Toda o ljudeh, ki so »splepi«, ne mislim govoriti.

Težko je povedati, kaj je tako lepo, tako čudovito v tem mestu. Vem samo to, da je Pariz zame najlepše mesto na svetu. Nič nisem mogel povedati, toda to je bila moja prva misel, ko sem bil komaj nekaj ur na njegovih ulicah. Lahko bi rekel, da je nekaj v zraku, kar človeka prevzame; da se vse skupaj, kar je v tem mestu, steka v harmonično celoto, ki se takoj nato razbija na dele, iz katerih je sestavljena, pa vendar tako, kakor bi vse uredila roka umetnika.

Istočasno pa mesto s svojimi znamenitostmi človeka strašansko utruji. Človek teka sem in tja, da ne bi ničesar izpustil, nazadnje pa, ko odstopuje, ugotovi, da je mnogo videl in da si vsega najbrž ne bi mogel nikoli dobro ogledati. Zato je Pariz veliko, zato je Pariz lepo, zato je Pariz najlepše mesto na svetu.

Zato na vseh kontinentih zahtevajo vozne listke za Pariz.

Kam potujete? vprašujejo v Avstriji, še posebno v Ameriki in tudi nam so se zadnje čase odprla pota v svet, ki nam postaja vedno bližji. Nič več ni ta svet tako daleč, kakor je bil takoj prva leta po vojni.

Kakšna lirika, kakšna širina,« je rekel moj znanec.

Kako misliš? sem ga vprašal in se nasmehnil v pričakovanju.

Poglej,« je rekel in pokazal z roko.

Gledal sem za njegovo roko, ki je kazala v smeri Champs Elysées, vse razsvetljene od starih svetilk, neonskih napisov in reklam. Nad nama so migotale redke zvezde. Slavolik zmagaje stal skoraj v temi sredi stikatišča dvanajstih cest; edini večni ogenj v čast padlim vojakom je gorel pod Slavolokom zmagaje. Že sva pozabila na jezo, da sva zamudila večerno ceremonijo, ko znova dolivajo gorivo za večni ogenj. Na krožnem obhodu pa je bilo na stotine avtomobilov, ki so drveli v razne smeri. Avtomobil pri avtomobilu in vendar sva se bolj varno počutila pri prehodu čez ceste kakor v Ljubljani. Tu imajo spoštovanje do pešca. Tisti, ki hodi peš, ima prednost. Če se kdaj zmoti, se avto ustavi in šofer galantno pomaha z roko, naj pešec nadaljuje pot.

Kakšen zrak,« je rekel znanec.

Kakor povsodi,« sem dejal. Tako svež, kakor bi prihajali valovi svežega zraka iz Bulonjskega gozda.

Stopala sva po Champs Elysées in občudovala lepoto mesta. Se posebno pa sva občudovala neverjeten okus pariškega človeka, pa naj bo to v obleki ali v postavitvi uličnih svetilk, neonskih napisov in reklam. Tega je tu nebroj, toda ni kričev, nit utrjavajoče. Vse te barve se zlivajo v čudovite spektrume nočnega pariškega življenja.

Prejšnji večer je bila ob Slavoloku zmagaje Nevenka. Pisala je možu, da ga bo čakala tu ob šestih zvečer, ko bo on pripotoval iz Nemčije. Zaman ga je čakala. Potem se je sama vračala po ulicah proti hotelu. Drugi dan mi

je povedala, da so jo neprestano ogovarjali moški.

»Chérie,« »Draga,«

Povedala je, da si ni upala ničesar odvrniti. Potem pa jo je spremljal prijeten smeh, ker so se ji verjetno čudili, da ni ničesar odvrnila. Z ustavljanjem moških pa je nekoliko drugače.

Dekleta, ki si s svojim telesom služijo kruh, včasih sebi, mnogokrat pa tudi družini, stojijo v temnih kotih na mnogih ulicah in ustavljajo mimoidoče. Po navadi samo z besedo: »Gospod,« Ta pa pravzaprav vso vse.

Neka gospa iz Ljubljane, ki je bila tudi v Parizu, je ta dekleta neverjetno obsojala in postavila trditve, da se vse vda, ker so pač leni in se jim ne ljubi delati. Vzroki vsega tega je niso zanimali. Morda bo prav, če povem, da ji je mož, ki je odpoval tiste dni v London, pustil nekaj denarja v banki in je lahko kupovala po veleblagovnicah, ne da bi razmišljala o vzrokih prodajanje žensk v Parizu.

Drugi dan zvečer sem se že po polnoči napotil po mestu z znanecem. Nekje ob Seini sva zšla v temno ulico, ki je bila me-

so sedeli čudni parčki, različnih let in različno oblečeni. Od miz so h godbi hodila dekleta in ob njeni spremljavi pela in tudi plešala, potem so se vračala k mizam, kjer so jih čakali njihovi spremljevalci.

Nama se je približalo plavalasno dekle, ki je imelo plave oči, podolgovat, bled obraz, ustnice pobarvane s kričečimi rdečimi rdečillom, da so prav izstopale iz njenega obraza, na usneh pa je imela obešene dolge ciganske uhane. Na sebi je imela rdečo volneno jopico in sivo krilo, čevlje z vitkimi visokimi petami, brez katerih ne vidite Parižanke. Ustavila se je med nama, naju nekaj časa motrila, potem pa je rekla:

»Vidva nista od tukaj?« in naju pomenljivo pogledala.

»Ne,« sem odvrnil in rekel, da sva iz Norveške. Pri tem sem pomežnil mojemu zancu, ki me je razumel.

»Me povabita na čašo piva?« je vprašala.

»Povabiva,« je odvrnil znanec. Potem se je razgovorila in nama povedala svojo zgodbo od dne, ko je prišla v Pariz, ko je iskala

dlo razsvetljena. Tu so bile majhne, zakotne gostilne. Stopala sva ob teh gostilnicah in gledala v notranjost skozi odprta vrata. Povsod je igrala godba, ki jo je včasih predstavljala samo en godbenik. Po gostilni se je razlegalo pijano petje. Tu sva videla prave apaske obraze, prave apaske ljudi, o katerih smo nekaj brali samo v zgodbah Arsena Lupina.

»Bova vstopila?« sem vprašal.

»Vstopiva,« je rekel, čeprav sem vedel, da oba nerada storiva. To so ljudje, ki se poznajo med seboj in ne vidijo radi, da vdirajo tuji mednje. Stopila sva k točilni mizi in sedla na visoke stolčke.

Takoj je pritekla starejša ženska, lastnica te gostilne in z moškim glasom vprašala: »Zelita, gospoda?«

»Pivo,« sva odvrnila. Potem sva se ves večer nacejala s pivom, ki je resnično dobro. Tu

zaslužek, od dne, ko je šla na cesto. Nič je ni bilo sram vsega tega. Toda pri vsem tem sem imel občutek, da je bila tudi ta zgodba preručana na efekt. Popila je še eno pivo in potem odšla h godbi ter zapela pesem: »J'attendrai tes jours et les nuits, j'attendrai toujours...«

Ni se več vrnila k nama. Vstopil je nek debel moški, ki se je vsedel na tretji stol od naju. Njemu se je približala in kmalu potem z njim odšla. Zdelo se mi je, ko sva se vračala proti hotelu, da sem ju videl, kako sta izginila v temni ulici in pomislil na pesem, ki jo je pela. Na cestji je nebroj teh deklet in zdelo se mi je, da so na cesti prav zaradi tega, ker so že oveneile, ker ne morejo biti več v hiši, kjer so doma druge. Tudi tukaj, morda še bolj kakor drugje, vladajo zakoni pragozda velikega mesta.

»Kaj misliš o vsem tem?« sem vprašal znanca, ki je tiho, skoraj neslišno korakal poleg mene.

»Nič,« je odvrnil. »Kaj naj bi o vsem tem razmišljal. Tako se mi zdi, da je življenje spravljeno v koloncine, ki jih ni mogoče premakniti, ne da bi se ljudje sami v sebi zganili, premaknili, vzkipeli in vstali.«

»Modro si povedal,« sem se pošalil.

»Pustiva šalo,« je rekel in zamahnil z roko. Bil sem prepričan, da sva za ta večer najin razgovor opravila. Pred hotelom sva se ločila, on je šel v sobo, sam pa sem zavil v bar Rose v bližini železniške postaje Gare de Lyon.

Eh, tu sem našel domače ljudi in zopet je bilo, kakor da sem v Ljubljani.

Tretjega dne dopoldne sem bil med drugim tudi v Hôtel des Invalides, kjer je poleg drugih francoskih generalov pokopan tudi Napoleon. To je bilo eno izmed mest, ki sem jih obiskal med tekanjem po Parizu. To ni bila hoja, to je bila skoraj dirka, kjer se je vrstil vtis za vtisom.

Morda ta obisk v Napoleonovi grobnici ne bi bil nič posebnega, če ne bi videl, kako v Franciji spoštujejo tradicijo, ki jo je prehodil narod v »godovinskih obdobjih. V teh prostorih vlada nenavadna tišina, ljudje se pogovarjajo šepetaje. Nikjer nobene govornice in razgrajanja, povsod naletite na pieteto do preteklosti, ki je začrtala nova pota v zgo-

do vino francoskega naroda. Tu sem videl med drugim tudi Napoleonovo vojaško pokrivalo in njegovo sabljo. Toda vse to ni tako važno, videl in občutil sem nekaj drugega. Pri tem pa sem se spomnil, kako mnogi pri nas še sedaj hočejo zametavati tradicijo, čeprav je minilo že nekaj let, kar smo bili v revoluciji; celo neradi govorijo o njej.

Zgodilo se je takole: Grobnico obkroža okrogel hodnik, kjer so na stenah upodobljena razna obdobja Napoleonovega vladanja. Vodič je stopal pred nami in s slovesnim glasom tolmačil te podobe. Občutil sem, da govori s ponosom, da to ni samo njegova služba, samo delo za denar. Ko smo bili že skoraj pri kraju ogleda, je vstopila na hodnik nova skupina. Med njimi je bil tudi nek mož, ki je imel klobuk na glavi.

Vodič je nehal govoriti. Obrnil se je proti skupini in zaklical: »Monsieur, le chapeau!« Pri tem je segel z roko k svoji kapi in se odkril. Videl sem tistega moža, ko se je odkrival. Samo to rečem, da takrat ne bi bil rad v njegovi koži. To je res droben dogodek, ki pa priča, da v Franciji znajo spoštovati preteklost in tradicijo.

In zopet me je pot pripeljala k Seini. Ta reka ima v sebi neko magično moč. Umazana je, pa je vendar lepa. Morda zaradi tega, ker ima tako lepo urejena obrežja, morda zaradi ribičev, ki cele dneve lovijo in nič ne ulovijo, morda zaradi revežev, lenuhov, brezposelnih in potepuhov, ki sedijo in spijo ob njenih bregovih, pod njenimi mostovi in se ne zanimajo za nič na svetu.

»Seina je lepa,« sem slišal od mnogih znancev v Parizu.

»Zakaj?« sem vprašal. Nihče ni vedel dati pravega odgovora. Pa tudi sam ne vem povedati, zakaj mi tako ugaja, saj naša Ljubljana ni prav nič grša, pa vendar je Seina mnogo lepša. Morda jo delata lepo beda in ljubezen, ki se zbirata ob njenih bregovih. Tu je beda, ki jo pokriva samo noč, tu je ljubezen, ki jo družijo noč in krasni nebo. Vse se zateka k Seini, staro in mlado.

Videl sem starega sivolasnega ribiča, ki je bil verjetno iz obubožane meščanske rodbine. Prišel je na obalo Seine in črni nedeljski obleki, morda je bila to edina njegova obleka. Po postavi sem sodil, da je bil vojak, tako ravno je hodil. Morda je bil vojak, ki je delal red v vseh francoskih kolonijah, morda še sedaj živi od pokojnine, morda od rente, ki je tekla iz ene izmed teh dežel v njegove roke. Z njim je prišla žena. Oba sta morala biti že preko šestdeset let stara.

»Albert,« je rekla. »Na svidenje,« je rekel on.

»Kdaj prideš?« je vprašala.

»Ob šestih,« je odvrnil. Potem se je sklonil in jo poljubil, prav kakor bi bila zaljubljen in stara žele osemnajst let. Potem je šla in vsakih pet korakov pogledala nazaj. Toda Albert se ni ozrl. Vrgel je vabo. Stal je med dvema ribičema, ki sta bila oddaljena komaj pet metrov. Toda ves čas niso spregovorili, ti sploh ne govorijo med sabo, vsi molijo in lovijo in nič ne ulovijo. Zvečer, ko ribiči odidejo, pridejo mladi zaljubljeni pari, pride še več potepuhov, lenuhov, brezposelnih in vseh tistih, ki nimajo strehe nad glavo.

Vprašal sem nekoga: »Bi lahko živeli brez Seine?«

»Ne,« je odvrnil.

Nič več ga nisem vprašal. Potem sem se spomnil, da tudi pri nas ljudje ob morju ne morejo živeti brez morja, vedno se vračajo: da, tudi tisti, ki živijo ob Volgi, ne morejo zapustiti te velike reke. Toda Volga je velika reka in Seina bi bila lahko samo eden izmed njenih pritokov. Toda obe imata čar, ki vleče in drži, kakor nas vleče in drži domača zemlja.

VOJKO NOVAK

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili dne 11. oktobra 1955 zaključki po naslednjih tečajih:

US dolar 2840, 2850, 2862,62, 85421, Lstg 7900, 7900,42, 7808,39, 829,57, DM 68,000, 68,000, 67,293,92, 842,12, Birs —, 5100, 750, Sfrs 60,000, 62,000, 61,795,59, 800,59, Lit —, 455, 462,23, 863,06, L —, STT —, 420, 775, Lit Gor. 320, 330, 597,50, Hfl 72,500, —, 72,500, 814,23, Sv. kr. —, 56,000, 56,000, 865,66, Obr. dol. Avstr. 2726, 2700, 2703,42, 801,14, Obr. dol. Fin. 1200, —, 1200, 300, Obr. dol. Grč. —, 1897,64, 1895,44, 508,81, Obr. dol. Turč. —, 1200, 1200, 300, Obr. dol. Tzr. 1220, 1212, 1200,39, 303,13, Obr. dol. Madž. —, 2565, 755,97, Obr. dol. CSK —, 2400, 700.

Opomba: Stevilke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLR 4. zbir v %.

Situacija: Prodajalec deviz so bili tudi na današnjem rednem sestanku povabljeni in so sprejeli tako rekoč vsako le malo avstrijskega ponudbo kupcev. Za vse vrste deviz je bilo le malo zanimanje v razmerju s ponudbo, zaradi česar sklenjeni zaključki niso zadovoljivi prodajalcev. Osnovni nerodnosti večji zneski ameriških dolarjev, angleških funtov, nemških mark, švicarskih frankov in tudi drugih deviz. Promet je bil nezadovoljiv.

ZA 76% VEČ PŠENICE KAKOR LANI

Iz podatkov o letošnjem pridelku pšenice, rži in drugih zgodnjih posevkih, ki jih je pravkar objavil Zvezni zavod za statistiko, lahko spoznamo, da je bila žitna letina letos nad povprečjem zadnjih osmih let. Tako je letošnji pridelok pšenice v naši državi presegal to osem-

letno povprečje za 19%, pridelok rži pa za 10%. Se večja pa je seveda razlika v primeri z lanskim letom, ko smo imeli izredno slab pridelok žita. Le v primeri z izredno ugodnim letom 1953 smo letos za malenkost zaostali. Celotni pridelok pšenice se letos cenil na 24,3 milijona metr-

skih stotov nasproti 13,3 milijona mq v lanskem letu, 25,1 milijona v predlanskem letu in 16,8 milijona v letu 1952. V primeri z lanskim letom je bil pridelok pšenice kar za 76% večji, v primeri s predlanskim letom pa le za 3% manjši. V državnem povprečju smo pridelali na hektar 12,8 mq pšenice nasproti 7,5, 13,5 in 8,2 mq v zadnjih treh letih.

Tudi pridelok rži ni bil slab. Za vso državo izkazuje statistika pridelok 2,6 milijona mq rži nasproti 1,9, 3,1 oziroma 2,3 milijona stotov v zadnjih treh letih. Hektarski donos je znašal 9,5 mq (lanj 6,9), v sami Vojvodini pa 15,6 mq (lanj 8,5). Hektarski donos ječmena je ocenjen v državnem povprečju na 11,6 mq (lanj 7,6) in hektarski donos ovs na 8,7 mq (lanj 6,8).

Nadpovprečni letošnji pridelok žita seveda ni samo posledica vremenskih pogojev, ki niso bili posebno ugodni, čeprav boljji kakor lani. Na večji hektarski donos je bistveno vplivala tudi večja poraba umetnih gnojil in sortnega semena v okviru splošne akcije za povečanje kmetijske proizvodnje in pa uporaba vseh drugih agrotehničnih ukrepov, ki se v čedalje večji meri uporabljajo v našem poljedelstvu.

Z razstave ob Gorenjskem kmetijskem tednu: 9 in pol kilograma težka zeljnata glava

V NOVEM MESTU BO OKRAJNA BANKA

s podružnico v Črnomlju in ekspoziturama v Metliki in Trebnjem

Novo mesto, 9. okt. Ob dobri udeležbi odbornikov obeh zborov in navzočnosti skoraj vseh zveznih in republiških ljudskih poslancev Dolenjske je bila v nedeljo 3. redna seja OLO, ki jo je vodil predsednik Frane Pirkovič.

Po uvodnih formalnostih in zaprežbi 5 odbornikov je podpredsednik OLO Niko Belopavličević poročal o reorganizaciji bančne službe v okraju. Dosedanji gospodarski razvoj, spremembe v njegovem sistemu in reorganizacija občin ter okrajev terjajo tudi reorganizacijo Narodne banke, ki je inčla doselej v okrajih Novo mesto in Črnomelj 2 podružnic in 2 ekspozituri. Ker bodo podružnice NB na Dolenjskem ukinjene, lahko ustanovi OLO zdaj okrajno banko v Novem mestu, razen nje pa bi lahko delali tudi komunalni banki v Črnomlju in Novem mestu. Če pa bi slednji ustanovili, bi njun denarni promet takorekoč omrtvčil okrajno banko. Tako pridobitev denarnih zavodov zdaj tudi sicer ne bi bila na mestu. Komisija gospodarskega sveta pri OLO predlaga zato ustanovitev nove okrajne banke v Novem mestu, ki bo prevzela vse pristojnosti dosedanjih podružnic NB. V Črnomlju bo njena podružnica, v Metliki in Trebnjem pa ekspozituri. Tak denarni zavod bo rentabilen; po predračunih naj bi imel prihod. leto 10 milijonov din suficita. Poleg okrajne banke pa ostanejo seveda tudi Mestna hranilnica v Novem mestu ter novomeška in črnomaljska Zadruga hranilnica.

Po daljšem razpravljanju o pristojnostih, fondih, kritju in medsebojnem odnosu denarnih zavodov v okraju so odborniki glasovali za ustanovitev okrajne banke.

posameznikov v gospodarskih organizacijah.

Po zaslugi finančne inšpekcije se je računovodsko poslovanje podjetij znatno izboljšalo; večina prihaja v celoti in tekoče poslovanje. V letošnjem prvem polletju je inšpekcija opravila 135 izrednih pregledov pri 315 podjetjih, 129 pregledov zaključnih računov gospodarskih organizacij in 17 pregledov pri finančno samostojnih zavodov.

Ugotovila je več napak in nepravilnega poslovanja. Pogoste so kršitve gospodarskih predpisov in razni finančni prekrški v »dobro« podjetjih, ki jih zakrivajo podjetja in posamezniki v njih. V manjših in zadružnih podjetjih je takih napak in kršitev največ, ker jim še vedno občutno primanjkuje sposobnega knjigovodskega kadra. Marsikje manjka tudi čista odgovornost in osebnega poštenja, na sploh pa se v podjetjih vse pre malo seznanja s tekočimi gospodarskimi

predpisi. Zato se napačno — vede in nehote — uporabljajo sredstva raznih skladov, denar iz obratnih sredstev pa se pogostokrat prelija v investicije. Važna je tudi ugotovitev finančne inšpekcije, da se organi delavskega samoupravljanja vse pre malo zanimajo za vzroke uspehov in neuspehov posameznih obratov. Zgodilo se je celo, da delavski svet o zaključnem računu v nekem podjetju sploh ni sklepal, ker sta ga »odobrila« le vodja podjetja in računovodja.

Pomembno delo finančne inšpekcije je tudi instruktivna knjigovodij, sodelovanje v komisijah itd.

Potem ko so odborniki razpravljali o glavnih problemih inšpekcijske službe v okraju, so po poročilu komisije za org. vprašanja in pravne predpise sprejeli predlog okrajnega proračuna do konca 1955 in določili pavšalno obdavčitev nekaterih manjših podjetij socialističnega sektorja.

NEMŠKI PARLAMENT BO ZASEDAL V BERLINU

BONN, 11. okt. (Tanjug). Zahodnonemški parlament bo imel prihodnji teden svoje seje v Fizikalnem inštitutu Tehnične visoke šole v Berlinu. Okrog 460 poslancev, 120 tehničnega osebja in predstavniki ministrstev bodo prihodnje dni odpotovali v zahodni Berlin.

Do sklepa o zasedanju zahodnonemškega parlamenta v Berlinu je privedla politična potreba, da poudarijo povezanost Zahodne Nemčije z Berlinom, ki je ločen po vzhodnonemškem ozemlju.

DELO POLITIČNEGA ODBORA OZN

Atomska agencija

kakor jo predlaga sovjetski delegat Kuznecov

NEW YORK, 11. okt. (AFP). Sovjetski delegat v političnem komiteju Kuznecov je danes predložil načrt resolucije, v kateri je izraženo upanje, da bo kmalu ustanovljena mednarodna agencija za atomsko energijo v okviru organizacije Združenih narodov. Sovjetski načrt resolucije priporoča, da bi bila nova mednarodna konferenca o uporabi atomske energije v mirodne namene najkasneje leta 1957. In predlaga izhajajoče časopis o teh vprašanjih, ki bi bil pod pokroviteljstvom Združenih narodov in v katerem bi sodelovali atomski znanstveniki vsega sveta. — Resolucija poziva države, naj se še nadalje trudijo za doseg sporazuma o prepovedi atomskega orožja.

Sovjetski delegat je nato izjavil, da bi morala mednarodna agencija za atomsko energijo periodično poročati Varnostnemu svetu in Generalni skupščini. V primeru, da bi se pri delu agencije pojavila vprašanja, ki bi bila zvezana z varnostjo ene izmed držav, bi moral potrebne ukrepe sprejeti Varnostni svet. Kuznecov je predlagal sklicanje sestanka strokovnjakov zainteresiranih držav zaradi proučitve vprašanj v zvezi s pripravami za načrt statuta mednarodne agencije za atomsko energijo. Zavzel se je za to, naj bi imele vse države, ki bi želele sodelovati pri delu agencije, možnost biti njene članice, poleg tega pa bi morala agencija sodelovati z Ekonomsko-socialnim in Sikriškim svetom OZN.

ZUNANJI MINISTER DULLES PRI EISENHOWERJU

Odgovor Bulganinu

DENVER, 11. okt. (AFP). — Po obisku pri predsedniku Eisenhowerju je imel ameriški zunanji minister Dulles kratko tiskovno konferenco, na kateri je med drugim izjavil, da je bil del razgovora s predsednikom posvečen preučevanju načrta sprave odgovora predsedniku sovjetske vlade Bulganinu na pismo, ki ga je

poslal Eisenhowerju o vprašanju razorožitve.

Tiskovni predstavnik Bele hiše Hagerty je novinarjem potrdil, da je Eisenhower že podpisal odgovor Bulganinu in da bodo pismo poslali jutri ali pojutrišnjem. Besedilo bo objavljeno, ko bo predsednik sovjetske vlade dobil pismo.

Zunanji minister Dulles je nato izjavil, da je s predsednikom govoril o osmih vprašanjih, vendar je omenil samo glavna — odgovor Bulganinu, varnostno vprašanje, priprave za konferenco zunanjih ministrov v Zenevi in vprašanje dobavljanja orožja Egiptu in Srednjemu vzhodu. Dodal je, da nista govorila o umiku francoske delegacije z letošnjega zasedanja Generalne skupščine. Ko se je ponovno povrnil na odgovor Bulganinu, je Dulles poudaril, da je bilo v pismu predsedniku sovjetske vlade načeto veliko število zelo kompleksnih vprašanj in da bodo pripravili podroben odgovor na to pismo.

Na koncu je Dulles izjavil, da bo pred odhodom v Zenevo še enkrat obiskal predsednika Eisenhowerja.

Dr. Marijan Brečelj odpotoval v New Delhi

BEOGRAD, 11. okt. (Tanjug). — Predsednik Turistične zveze Jugoslavije dr. Marijan Brečelj je nocoj z letalom odpotoval v New Delhi, kjer bo od 17. do 25. oktobra v imenu naše države prisotvotoval kongresu mednarodne turistične unije.

Dr. Marijan Brečelj je pred odhodom izjavil sodelavcu Tanjuga, da bo to prvi kongres unije v Aziji, ki bo vsekakor prispeval k zbliznanju turističnih organizacij. Delal je, da je naša država predložila kongresni referat o pomoči turistično nezadostno razvitim državam, v katerem je poudarjeno, da je turizem eden od načinov sodelovanja, zblizevanja in spoznavanja med narodi. Dr. Marijan Brečelj je dodal, da je na podlagi resolucije Ekonomsko-socialnega sveta OZN v Zenevi tudi predlagal za ustanovitev mednarodnega sklada za pomoč turistično nezadostno razvitim državam. Izrazil je upanje, da bo jugoslovanski predlog našel podporo.

OD DRAVE DO TIMOKA

O delu monterjev mariborske Hidromontaže

V nekaj stavkih bi želeli pisati o ljudeh, ki jih malo poznamo, srečujemo pa jih v hribih in dolinah, kjerkoli si teška industrija utira pot, kjerkoli zajezujejo reke in gradijo velike hidroelektrarne. Pri vseh velikanih naše elektrifikacije in tudi industrije opravlja že deset let posebno, toda važno delo skupina ljudi — monterji Hidromontaže s svojim »glavnim štabom« v Mariboru. Marsikdo bi morda še vedno pričrnan, da nam turbine, agregate, rotorje, zapornice in drugo sestavljajo tuji monterji. V resnici pa je drugače.

Hidromontaža je od svoje ustanovitve montirala vseh dvajset velikih in nekaj manjših central v državi od Mariborskega otoka do Jablanice. Sestavila je že 51 turbin, prav toliko generatorjev s 508.000 KVA, ki oskrbujejo našo industrijo. Naloga monterjev Hidromontaže je sestavljati vse hidroelektrarne opreme od zapornice in cevvodov do turbin in generatorjev, prav tako pa tudi vse električne naprave (transformatorje, razdelilne in komandne naprave itd). Koliko je tu potrebnega znanja in spretnosti, da ne govorimo o naporih, najbrž ni treba posebej pisati. Če dodamo še to, da moramo plačati predstavniku monterju inozemske firme, ki eventualno prisotvuje montaži zaradi garancije, razen slavnostnega dnevo se 1500 dinarjev, firmi pa 32 milijonov, nam sposobnost naših monterjev tem bolj vzbuja spoštovanje. Toliko o teh ljudeh, okrog 400 jih je, in se z vsemi drugimi bori na jezovih Drine, Neretve, Drave, Zete, Save in vseh ostalih naših velikih rek.

Jez na jezeru elektrarne Jablanice

Da bi montaža hidroelektrarne Mariborski otok lahko izvršili sami, je začelo takratno podjetje »Hidromontaža« na Dravi izbirati strokovni kader ter orodje in tehnične pomočke. Ko so s petletnim planom

prečele rasti širom po državi številne elektrarne, ni bilo podjetja, ki bi moglo prevzeti odgovorno nalogo montaže. Leta 1948 so zato ustanovili zvezno montažno podjetje Hidromontaža. Hidromontaža, sedaj montažno podjetje, je svojo dejavnost kmalu razširila in prevzela tudi vse domače in inozemske nabave, se specializirala na cestni transport (do 100 ton težkih naprav) in pričela v lastni delavnici izdelovati transportne in montažne naprave, kakor tudi del opreme za hidrocentrale. Pričela je pošiljati svoje monterje na vsa gradbišča

in prevzela vso hidromehansko opremo in montažo hidrocentral. Sposobnost monterjev je rasla s sposobnostjo njihovega »glavnega štaba« v Mariboru. Da imajo monterji, ko opravijo delo na gradbiščih, zaposlitev tudi doma, izdeluje Hidromontaža ročne in motorne vitle, hladilnike, pripravila pa tudi proizvodnjo pralnih strojev za industrijo in široko potrošnjo ter izdeluje individualna naročila od žerjavov do montaže naprav za druge industrijske objekte.

Jablanica: jezero

ZVIŠANJE PROIZVODNJE TUDI PRIHODNJE LETO

Na območju novega mariborskega okraja je 77 industrijskih podjetij, ki so lani ustvarila za 73 milijard 45 milijonov dinarjev bruto produkta. — Najmočnejše je razvita industrija na območju štirih mariborskih občin, kjer ustvarijo blizu 84 odstotkov celotnega okrajnega bruto produkta. Močno zastopane so še Ravne na Koroškem, Slovenska Bistrica in Ruše. Predloži družbenih načrtov posameznih podjetij predvidevalo tudi za prihodnje leto povečanje proizvodnje. Tako bo 23 podjetij od 6 do 32 odstotkov zvišalo proizvodnjo z večjim oziroma boljšim izkoriščanjem svojih zmogljivosti.

spešili boj proti kužnim boleznim, javnosti in podobno, nameravajo ustanoviti veterinarsko ambulanto a plemenito postajo. Najpomembnejša sredstva sta obljubili kmetijski za drugo Muretinci in Cirkušana. Kmetijsko gospodarstvo Muretinc. Pričakujemo tudi pomoč ostalih zadrž in posestev na območju občine. J.

Občina Borl potrebuje veterinarsko ambulanto

V občini Borl je precej razvita živali gozdarstva. Kmetovalci imajo okoli 2500 glav živine in od tega 1449 krav. Da bi izboljšali plemenjenje in pr-

IZ KULTURNO-PROSVETNEGA DELA »SVOBODE« V TRBOVLJAH

Resda je bila tista kratka zgodovina pred ustanovitvijo druge mladinske godbe na pihala v Trbovljah nekoliko mučna. Ali čas je pokazal svoje: čisto brez potrebe. Prav nič ni zastran tega razpadlo in šlo po zlu, kakor so nekateri svarili. Zdaj imamo dve mladinski godbi. Preizkušeno in povsod upoštevano mladinsko godbo »Svobode-Center«, ki je letos tako lepo zastopala naše revirje med slovenskimi rojaki v severni Franciji in ki vespovsod doma pod taktirko zaslužnega dirigenta Toneta Hudarina žanje priznanje. Ob njej pa se še skoraj leto dni prizadevno razvijajo pod vodstvom Andreja Taušiča mladinska godba »Svobode II«.

Skrajno za mladih rudarskih in delavskih fantov štejeta obe godbi. Mar ni to razveseljiv uspeh? Če bi bila ostala samo ena, kot so to sodili in terjali centralistični nagibi, bi se nikoli v Trbovljah nad sto mladincev s tolikšno radostjo in gorečim srcem ne posvečalo tej vrstni prosvetnega dela. Kdo ve kam bi premnoge zapeljala pot, medtem ko zdaj ves svoj prosti čas posveča vjam, se prosvetno udejstvuje ter z osebnim užikom daje delovnim ljudem v revirjih in drugod glasbenega razvedrila in dobre volje? Široka glasbena fronta, ki se je bila lani porodila v tolikšnih težavah in nasprotjih, je mimo vsega in mimo grede obrodila žlahten kulturno-prosvetni sad! Sto mladih ljudi ima zdaj v rokah trobil in pihala, prepustimo jim, naj zdaj

igrajo, se vadijo in tudi tekmujejo med seboj. Zakaj tudi to je ena izmed tistih glavnih poti, ki vodijo naše kulturno-prosvetno delo do višje in višje kakovosti in tudi množičnosti.

Dasi mladinska godba »Svobode II« nima za seboj niti enega leta obstoja, je vendar v zadnjih mesecih s svojimi nastopi pokazala že dokajšnjo izurjenost, deloma tudi uglajenost in smisel za predvajanje. Ko smo jo poslušali na proslavi 1. maja, na družabnem večeru izseljencev in na slavnostni akademiji ob desetletnici osvoboditve, smo se prepričali, da vsi ti mladi in navdušeni godbeniki mnogo obetajo. Vse priznanje zasluži tudi vodstvo »Svobode II«, ki ustvarja ob pomoči ljudske oblasti pogoje, da se more mladina s tolikšnim uspehom in veseljem lotovati kulturno-prosvetnega dela. Resda so instrumentni različnega izvora in pretenka ušesa znabiti ob nastopih le zaslišajo to neprijetno posledico. Ali čas in dobra volja bo premagala tudi to zvrčno neskladje. Tudi skrbi za arhivom in muzikalijami bodo polagoma mimo. Kdo pa je vendar brez skrbi, posebno še, če je star komaj leto dni? Z veliko radostjo pa ti novi mladi trboveljski godbeniki pričakujejo 29. november, ko bodo lahko za proslavo Dneva republike že nastopili v svojih uniformah.

K lepemu uspehu, ki ga je dosegla »Svoboda II« v razmeroma kratkem času, bi glede glasbenega udejstvovanja prišli tudi

Bralci nam pišejo

Kulturni dom — skladišče

V občini Pivka so prebivalci vasi Zagorje, Parje, Drskovče in Tabor zgradili v Zagorju kulturni dom. — Uredili so si dvorano, nabavili kulise in zaveso za oder. Z veseljem so urejali dvorano, da bi se v njej sestajali in se od časa do časa razvedrili. Toda zgodilo se je drugače.

Pred kakimi tremi tedni je dobila KZ Knežak precej sena. Upravnik KZ Franc Žužek in šef kmetijskega oddelka Jožef Sedmak sta ugotovila, da bi bila kulturna dvorana najbolj primerna za skladišče sena. Ko je na to pristal še član upravnega odbora Florijan Česnik, so kmalu zmetali seno kar skozi okno v dvorano.

Sedaj se pa ljudje sprašujejo, kako so mogli trije ljudje doleteti kulturno dvorano za skladišče sena. In kje naj sedaj sploh prirejajo razne nastope, proslave in podobno? Pa še nekaj, kar kaže na dokajšnjo brezbriznost do skupne lastnine: ko je Florijan Česnik omenil Žužku požarno varnostne ukrepe, je ta dejal, da je oboje zavarovano, kulturni dom in seno. Z. A.

V Tednu otroka začete akcije še nadaljujejo

V Tednu otroka so društva prijateljev mladine in druge organizacije v koprskem okraju organizirale razne akcije, ki jih še nadaljujejo. Tako se naprej zbirajo sadje, ki ga bodo poslali otrokom in šolskim kuhinjam v pasivnih krajih.

V Koprni so ob Tednu otroka pripravili vse potrebno za ustanovitev šolske kuhinje, ki bo začela delovati še ta mesec. Namenjena bo otrokom, ki se vozijo v šolo iz oddaljenih krajev.

V koprski občini 24 krajevni odborov

Socialistična zveza v koprski občini se je začela te dni pripravljati na volitve krajevnih ljudskih odborov, ki bodo do konca oktobra. V drugih občinah koprškega okraja pa bodo razpisali volitve krajevnih odborov šele v prihodnjih tednih.

V koprski občini bo 24 krajevnih odborov, ki bodo kot organi občinske samouprave obravnavali predvsem lokalne gospodarske zadeve, dajali občinskemu ljudskemu odboru predloge ter sodelovali pri izvajanju zakonov in drugih predpisov na svojem območju. Razen tega deluje v občini devet krajevnih uradov, ki izvajajo določene pravne zadeve iz pristojnosti občine.

Odkrijte spomenika ob občinskem prazniku v Preddvoru

V nedeljo so v Preddvoru ob številni udeležbi prebivalcev praznovali drugi občinski praznik. Ob tej priložnosti je bilo svečeno odkritje spomenika padlim borcem in talcem NOB. Pred odkritjem spomenika so prinesle patrolje iz okolice. Predloži je močila kri padlih junakov. K spomeniku so položile vse množične organizacije in podjetja vence, mešan pevski zbor je zapev nekaj partizanskih pesmi pionirji pa so predvajali lepo recitacijo ob spremeljav zboru.

Včeraj na ljubljanski nezgodni postaji

Ivan Košir, 33-letni posestnik iz Jurjevice pri Ribnici, si je pri padcu s kolesom zlomil levo roko v ramenski sklep. Monika Zagar, hči namestnika z Resljeve ceste, je padla na kotalnik in si zlomila levo golen. Mara Skrlanc, 64-letna upokojenka z Zaloške ceste, si je zlomila levo roko v zapestju. Marija Rus, 48-letna delavka s Tržaške ceste, je padla s kolesom in si zlomila desno roko v zapestju.

DNEVNE NOVICE

Klinika za ginekologijo in porodništvo v Ljubljani sporoča: Svoji porodnici in bolnici, ki leže na tej kliniki, lahko dobe informacije od zdravnikov vsak ponedeljek, torek, sredo in četrtek točno ob 11.45, v petek pa ob 10.45. Svoje, ki žele informacije, naj se zgledajo pri vratarju v oni zgradbi, v kateri žene leži. (Slajmerjeva 3 ali Zaloška cesta 11). Prosimo, naj svoji prečesto izpraševanje po telefonu omeje na najnujnejše, ker prečesto izpraševanje moti delo na kliniki. — Predstojništvo klinike za ginekologijo in porodništvo.

Vsaki kopeji nog žlice »JELA« soli. »JELA« sol desinficira, krepi živce, osvobodje in preprečuje neprijeten duh po potenju. — »KROSAN« že pozna kot najboljši sredstvo za ohranitev krompirja pred gnitjem. Pravočasno se ga oskrbi v zadržki, semenarni, drogeriji.

KONCERTI
Slovenska filharmonija sporoča, da je repriza I. simfoničnega koncerta iz rdečega abonmaja, ki bo v četrtek (12. okt.), 13. oktobra za reprizo (O) abonma, prevzel dirigent Bogo Leskovic, ker je dirigent Lovro Matačić nenadno težko zbolel. Program ostane neizpremenjen. Solist je odlični pianist Aldo Ciccolini. Vstopnice so še na razpolago pri dnevnih blagajni. Opozorjamo, da je pričetek koncerta izjemoma ob 19.30.

Aldo Ciccolini, eden prvih pianistov sedanosti, koncertira nočjo ob 20.15 v Filharmoniji za bel abonma. Spored obsega dela Schuberta in Liszta. Nekaj vstopnic je še v prodaji. Abonenti modrega abonmaja imajo popust.

Smetanov kvartet iz Prage koncertira v petek, 14. oktobra. Spored obsega Beethovnov kvartet v F-duru, Janáčkovo »Pages intimes« in Smetanov kvartet »Iz mojega življenja«. Abonenti vseh koncertnih abonmajev imajo popust.

Koncertna direktorja opozarja abonent-studenti, da lahko odstopijo svojo abonentsko izkaznico osebam, ki niso študenti samo, če se s študenti oglasijo ob predložitvi vstopnic za 80, 70 ali 60 din. Studente prosimo, da imajo pri koncertih s seboj indeks ali sliko opremljeno dijaško izkaznico.

GLEDALIŠČA
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Sreda, 12. oktobra: Zaprti. (Generalna)
Četrtek, 13. oktobra ob 20: Lorca: »Krvava svatba«. Premiera. Izven.
Petek, 14. oktobra ob 20: Lorca: »Krvava svatba«. Abonma E.

OPERA
Sreda, 12. oktobra ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. Gostovanje Emilije Georgijeve, prvakinje slovenske Opere. Izven.
Četrtek, 13. oktobra ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. — Zaljubljenca predstava za tehnično srednjo solo.
Petek, 14. oktobra: Zaprti.
Sobota, 15. oktobra ob 19.30: Verdi: »Pies v maskah«. Gostovanje Zlatke Sesardić, prvakinje beograjske Opere, in tenorista Rudolfa Francisa. Izven in za podzedeje.

Bolgarska pevka Emilija Georgijeva bo drevi še enkrat gostovala v Pucinijevi operi »Madame Butterfly«. Gostovala je pri nedeljski predstavi pokazala veliko pevsko kulturo in opravila stoves velike umetnice. — Predstava je izven abonmaja.

V soboto, dne 15. oktobra, bo prvič v Ljubljani gostovala prvakinja beograjske Opere Zlatka Sesardić, ki bo hkrati z Rudolfo Franciscem nastopila v Verdijevem »Piesu v maskah«. Sesardićeva bo pela glavno vlogo Amelije, R. Franciscem vloga Ricarda, kot Ulrika bo nastopila E. Karlovičeva, Renato — F. Langus in Oskar M. Patikova. Predstava je izven abonmaja in za podzedeje.

V nedeljo, dne 16. oktobra, bo v Operi prva predstava v tej sezoni priljubljene Verdijeve »Traviate«. V glavnih vlogah Violeta bo nastopila Nada Vidmarjeva, Alfred — Gasper Dermata in Germont — Samo Smerkolj. Predstava je izven.

CELJSKE VESTI
MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Sreda, 12. oktobra ob 19.30: Shakespeare: »Othello«. Gostovanje v Vojniku.
Četrtek, 13. oktobra ob 19.30: Shakespeare: »Othello«. Zaključena predstava za I. gimnazijo.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Sreda, 12. oktobra ob 20: Leskovic: »Dva bregova«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.
Četrtek, 13. oktobra ob 20: Cehov: »Uta«. Abonma red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 14. oktobra ob 20: Leskovic: »Dva bregova«. Abonma TSS I.
Sobota, 15. oktobra ob 20: Cehov: »Uta«. Izven.
Nedelja, 16. oktobra ob 20: Leskovic: »Dva bregova«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 15. oktobra ob 20: F. S. Finžgar: »Divji lovec«. Ljudska igra. Premiera. Izven. Otvoritev sezone.
Nedelja, 16. oktobra ob 18: Konfino: »V soboto se poročim«, veseligr. popoldnenska predstava, izven; ob 20: F. S. Finžgar: »Divji lovec«, ljudska igra, večerna predstava, izven.
V soboto, 15. oktobra ob 10 bo Sentjakobsko gledališče odprlo letošnjo sezono s Finžgarjevo ljudsko igro »Divji lovec«. V naslovni vlogi bo nastopil prvič novi član B. Bergant, Majdo bo igrala M. Simončičeva, riharja J. Zakrajšek, Tončka M. Lombar, Gasperja P. Ovsec. V ostalih vlogah bo nastopil ves ansambl. — Prodaja vstopnic od petka dalje, rezerviranje tel. št. 32-860.

RADIO LJUBLJANA
Spored za sredo, 12. oktobra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.35 Jutrarnji orkestralni spored — 7.10—7.30 Kvartet Jožeta Kampla in pianist Robert Valentinc v vedrem ritmu — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 S citraškimi ansambli Alfonza Bauerja in tamburaškim orkestrom Matka Sitakovića — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo: Na obisku pri Brodospasu (reportaža, ponovitev) — 12.05 Lahko opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmetijski nasveti: Lojze Celinca: Priprava na zimsko kmetijsko govedo — 12.40 Bogo Leskovic: 5 anekdot za klavir; Manuel de Falla: Španska narodna suita — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Pismi in pesni jugoslovanskih narodov — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Ugrabljen otrok (po Slenkiewiczem romanu »Skolzi pustino in puščavo«, priredil M. Sajko) — ponovitev — 14.35 Zeleni ste — poslušalci! — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Utrinki iz literature: Louis Calaferte: Delitev živih — II. del — 15.45 Rapsodije in intermezzi — 15.50 Družinski pogovori: Nuša Kolar: Spoznajmo otroka v prvih življenjskih letih — 16.10 Popoldanski simfonični koncert — 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Iz naših kolektivov — 18.15 Skladbe slovenskih avtorjev pole Mariborski komorni zbor pod vodstvom Rajka Sikošica — 18.35 Zamislivosti iz znanosti in tehnike: Slavko Faust: Sodobna britanska letalska industrija — 18.45 15 minut v tempu valčka — 19.00 Radijski dnevevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Richard Wagner: Parsifal. I. delanje — 22.15—23.00 Jazz-coctail — 23.15—23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valju 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

VESTI IZ MARIBORA
DEŽURNA LEKARNA
Sreda, dne 12. oktobra 1955: lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18.
Četrtek, dne 13. oktobra 1955: lekarna »Centers«, Gosposka ulica 12.
Petek, dne 14. oktobra 1955: lekarna »Tabora«, Trg revolucije 3.

KINO
PARTIZAN: Angleški film: »Mladi zaljubljenca«.
UDARNIK: Ameriški barvni film: »Na Rivijeri«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 12. oktobra, ob 19.30: Camus: »Hiša v Montevideu«. Red A.
Četrtek, 13. okt. ob 19.30: Mascagni: »Cavalleria rusticana«. Gostuje Maria Boccioni, sopranistka iz Trsta; Baranovič: »Srce iz leca«. Izven.

VESTI IZ KRANJEV
MESTNO GLEDALIŠČE
Sreda, 12. oktobra ob 18: William Inge: »Piknik«, komedija v treh dejanjih (4 slikah). Zaključena predstava za tovarno »Iskra«.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«
Francosko-nemški barvni film
CIGAN-BARON
Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Margit Saad, Joan Guetary in Paul Hörbiger. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14. dalje. — Film se predvaja na WIDE-SCREEN sistem.

KINO »KOMUNA«
Francoski film
Bela griva
Tednik. Predstave ob 16, 17.30, 19 in 20.30. V glavni vlogi Emery Alain. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Angl. film: »Magneta«. Tednik: Filmske novice št. 41. — Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Stephen Murray, Kay Walsh. Ob 10 matineja ameriškega barvnega filma: »Gypsy«.
KINO »VIC«: Ameriški barvni film: »Gypsy«. Tednik: Filmske novice št. 41. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Dora Corporan, Ward Bond, Gypsy-konj. — Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje.
KINO »SOCA«: Premiera francoskega barvnega filma: »Ali Baba in 40 razbojnikov«. V glavni vlogi Ferdinand, Dieter Borsche. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »ŠIŠKA«
Francoski film
»Afera Mauricius«
Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«
Maroški film
»Othello«
V glavni vlogi Orson Welles in Susan Clothie. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

DROBNI OGLASI
RAZPIS MEST. Prirodoslovno-matematično-filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani razpisuje mesto: honorarnega predavatelja za predmet »Analitiška kemija za farmaceute«, honorarnega predavatelja za predmet »Matematika za farmaceute«, honorarnega predavatelja za predmet »Zgodovina in uvod v študij farmacije«, asistenta za predmet »Vaje iz kvalitativne analize, asistenta za predmet »Fizika«, asistenta za predmet »Botanika, laboranta za predmet »Vaje iz analitiške kemije za farmaceute«, laboranta za predmet »Anorganska kemija« in »Vaje iz anorganske kemije za farmaceute« in steklopihača za inštitutsko delo. — Prijave sprejema dekanat do 18. oktobra. Dekanat PMF-fakultete, 2501.

POGREŠAN. Dne 6. oktobra 1955 je odšel od doma na pregled v bolnico v Vipavi Andrej Bizjak s Predmeje št. 81, od koder se ni več vrnil. Običen je bil v modre hlače, rjav sukničen in rjav klobut, obut v težke delavske čevlje, uporabljal je palčko. Visok je ca. 160 centimetrov. Zadržni so ga videli na trgu v Vipavi. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči na naslov: Viktor Blaško, Predmeja 80, p. Ajdovščina, ali pa najbližji postaji Ljudske milice.

PARNI KOTEL, v dobrem stanju — kupimo. Osvetla površina 25 kvadratnih metrov. Ponudbe poslati v upravo lista pod »Parni kotel«. 3499

PODJETJE
»PRVA ISKRA«
BARIČ (pri Beogradu)
razpisuje natečaj
za sprejem v službo
INŽENIRJA-TEHNOLOGA
za raziskovalna dela.
Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.
Prošnje s podatki o dosedanjem delu in z obsežnim življenjepisom pošljite na gornji naslov ali pa se oglasite telefonično 86-26, interno 43 ali 37. 2700

TOVARNA IGEL V KOBARIDU
razpisuje mesto za
RAČUNOVODJO
Z NAJMANJ 5-LETNO PRAKSO V RAČUNOVODSTVU
Plača po tarifnem pravilniku. — Nujne ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve pošljite na gornji naslov. 3491

Združenje izdelovalcev motorjev in motornih vozil Jugoslavije
razpisuje
NATEČAJ
ZA SAMOSTOJNE IN TEHNIČNE REFERENTE
Kandidati morajo biti inženirji ali tehniki z več kot desetletno prakso v industriji motorjev in motornih vozil. Prošnjo z opisom dosedanjega dela pošljite »Sekretarijatu Združenja proizvajalca motora i motornih vozila Jugoslavije«, Beograd, Nemanjina št. 18, najkasneje do 20. oktobra 1955. — Plača in ostali pogoji po dogovoru. 2703

VOJNA POŠTA ŠT. 1886 — HADŽIČI
RAZPISUJE NATEČAJ
za:
● GLAVNEGA STROJNEGA INŽENIRJA z daljšo prakso;
● STROJNE INŽENIRJE z več kot triletnim delovnim stažem;
● STROJNE TEHNIKE z več kot triletnim delovnim stažem;
● GRADBENEGA INŽENIRJA z več kot petletno prakso;
● DVA KNJIGOVODJA z ekonomsko fakulteto in daljšo prakso;
● VEČ USLUŽBENCEV s srednjo ekonomsko šolo — trgovsko akademijo s prakso v finančnem in obratnem knjigovodstvu;
● BLAGAJNIKA-LIKVIDATORJA IN USLUŽBENCA za nabavno-prodajno službo.
● DAKTILOGRAFA I. in II. razreda.
PLAČA PO TARIFNEM PRAVILNIKU.
Stanovanje zagotovljeno v mestu, oziroma zagotovljen prevoz z avtobusom od Sarajeva in nazaj. Potne in selitvene stroške priznamo po uredbi.
Pismene ponudbe z življenjepisom pošljite na Vojno pošto št. 1886 — Hadžiči. 2707

Naročniki
»Ljudske pravice«
so zavarovani za primer nezgode!
Trgovsko podjetje na debelo in drobno
»USNJE«—CELJE sprejme verziranega prodajalca (vojaščne prostega) ali prodajalca s prakso v trgovini z usnjem. Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj. Prošnje naj se vložijo čimprej v upravo podjetja »Usnje«, Celje, Trg V. kongresa št. 4. C 297

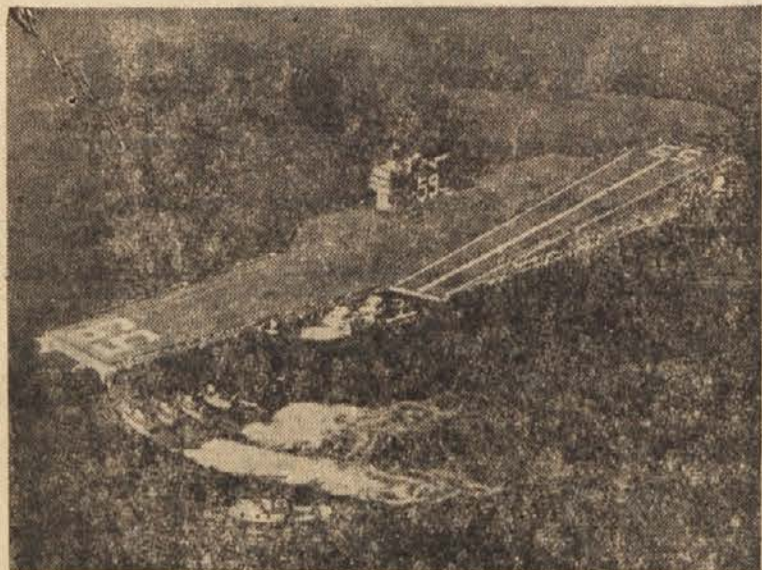
TOVARNA CEMENTA
»NOVI POPOVAC«
POPOVAC PRI PARACINU sprejme v službo: inženirja tehnologa ali kemika za vodjo laboratorija; dva tehnika tehnologa ali kemika; štiri uslužbence s srednjo ekonomsko šolo za komercialno službo in računovodstvo; tri visokokvalificirane električarje.
Stanovanja zagotovljena plača po dogovoru. Ponudbe z življenjepisom pošljite na gornji naslov do 15. oktobra 1955. 2678

FRANCE SUSTERSIČ:
KONTRASTI SREDOZEMLJA

Srečanja
P resenljiv kontrast: brz kot zavijeh iz pristanišča na ulice, se znajdeš v glasnem vrvežu, med množico avtomobilov, vesp in lambret z vseh strani Italije. Hkrati začutiš, da je pulz tržaškega mesta živahen, toda nenaraven. Po stenah so razobešene kričeče reklame tovarn in trgovskih podjetij. Gostilne in kavarne z romantično vabljivimi imeni. Tam ob kanalu se vrstijo stojnice z dobrim in slabim blagom, živopisane tančice, rute in ogrinjala plapolajo v vetru. Na Nabrežju III. novembra čakajo turiste čolnarji ter prodajalci spominčkov in razglednic, med katerimi je največ takih, ki so opremljene z debelim napisom »Saluti da Trieste italiana«. Če pa postojiš pri avtomobilih in vozovih, kjer razkladajo sadje in druga živila, se na mah počutiš bolj domačega, ko zaslišiš robat kraškevski glas: »Oštra, porini no grozdje leš«
Blizu pomola »Molo audace« nam že hiti nasproti: star čolnar z vabljivim nasmehom na obrazu in nam v spakedrani nemščini kaže na svojo barko. Odkrižamo se ga, ker bi si radi ogledali še Trg enotnosti (na novem turističnem zemljevidu označen kot Piazza d'Unità d'Italia) in druge dele mesta.
Kdo so ljudje s čudnimi, čolnom podobnimi klobuki, ki prešerno razgrajajo po trgu? Sami mladi ljudje, fantje in dekleta, ki jim policija velikodušno odpušča neslane šale. Na zelenih klobukih se jim svetijo prečudni obeski, zastavice, grbi in vrag vedi kaj še vse. Pred cerkvijo Sv. Antona se skupina teh kričačev ustavi in fantje se stisnejo k dekletom, da bi se tako fotografirali. Pa tudi posestnik fotoaparata bi se rad z njimi fotografiral, zato se obrne k meni s prošnjo, naj vzamem v roke aparat in pritisnem na gumb.
Tako — to bo dober posnetek!
»Pa od kod ste?« jih vprašam, ko jim vračam fotoaparata.
»Jaz sem iz Modene.«
»Jaz iz Padove.«
»Jaz iz Bologne.«
»Smo študentje, ki smo prišli pred začetkom šolskega leta na obisk v Trst.«
In nato me neko dekle s prijaznim nasmehom v očeh vpraša:
»In od kod ste vi? Deutschland, Österreich, England?«
»Ne, iz Jugoslavije.«
Čudno — brž ko so slišali, da sem iz Jugoslavije, so utihnili in me nekam začudeno ogledovali od glave do pete — kakor da ne bi še videli Jugoslavana, kakor da so meje Jugoslavije nekje za devetimi gorami.
Po vseh ulicah je polno teh študentov in študentk. Tudi pri Sv. Justu se fotografirajo.

Za ozadje so si izbrali park, v katerega je prepovedano stopiti, zakaj to je »terra santa« — iz zelene trave mole beli kamni, na katerih so vklesana imena vojakov, ki so padli v drugi svetovni vojni. Za nas ne bi bilo to sicer nič posebnega, če ne bi na nekaterih kamnih brali tudi imena slovenskih krajev — Novo mesto, Temenica itd. — če ne bi videli spomenika, na katerem je zapisano, da je padla Rea Ariella v Ljubljani meseca junija leta 1942!
Zapustimo vrvež in hrup, odpravimo se na Opéine, da vidimo tržaško panoramo, da vidimo celotno pristanišče in gladino širnega morja. Sedeset lir za vožnjo s tramvajem po strmini — pa smo na vrhu, zraven obeliska, od koder se nam odpre krasen razgled na Trst. Toda bolj ko razgled nas prevzame, ko slišimo otroke, kako govorijo v slovenskem jeziku, ko vidimo tu in tam slovenski napis na hiši in ko se po domače pomenimo s prijazno gostilničarko na vrhu klanca in pijemo vino, ki so ga rodila kraška tla. Ko pa se znova odpravimo po cesti, nas bolj ko vsa dosedanja doživljaja neprijetno preseneti bel plakat, trdno prilepljen na steno neke hiše, na katerem je z debelimi črkami zapisano: »Democratia christiana rivendica l'italianità d'Istria.«
Stojimo ob poti in gledamo Trst, iz katerega se tako lepo odpira morja široka cesta. Nekaj korakov stran stojita dva moška v ponošnih oblekah in ko zaslišita, da govorimo slovenski, se nam približata, rekoč:
»Ma od kod ste vi drugi?«
»Iz Slovenije, iz Ljubljane.«
»Pa se boste že vrnili tja, ali ste morda...«
»Zakaj se ne bi vrnili?«
Molk. Se vedno stojita in otožno gledata v daljavo.

»Sta tudi vidva iz Slovenije?«
»Da, iz koprškega okraja. Sklenila sva, da pojdeva v Avstralijo.«
»Pa zakaj čakata zdaj v Trstu?«
»Ma znaste, težko je... Če hočeš v Avstralijo, moraš imeti zdrave zobe. Da, zobe...«
Pogovor se pretrga kakor napeta nit, fanta se obrneta in odideta s počasnimi koraki, tiha in zamišljena. Treba je imeti zdrave zobe... Bržkone ju je sram povedati, da morata že dolgo brez dela postopati po Trstu in da si belita glavo, kje bi zaslužila za vožnjo... in da tudi popravilo zob ni problem, če imaš denar v žepu. Zato zahajata sem, na to zeleno vzpetino, kjer se odpira tako lep razgled na obronke Savrinskega gričevja, pod katerim stoji hiša z domačim ognjiščem... Zvabila ju je daljna tujina, ki je z najlepšimi barvami naslikana v brošurici »Nuove prospettive — informazioni per coloro, che intendono emigrare in Australia« (izdala Banca di Roma). Toda Avstralija je daleč in... treba je imeti zdrave zobe...
Ko se vrnemo na ladjo, prisedem k pomorščakom, ki sedijo na palubi in si pripovedujejo zanimive dogodivščine s svojih poti. Najbolj zgovorec je mehanik Aco.
»Jutri odpotujemo in čez štiri tedne se spet vrnemo.«
»Ali radi potujete v tuje dežele?«
»Radi ali neradi, to je naš poklic. Težak je, a v našem življenju so tudi svetli trenutki. Najsrečnejši smo takrat, ko se po dolgem potovanju spet vrnemo v Jadransko morje.«
Aco prisede k meni in mi začne pripovedovati o dogodku, ki mu je z njegovih potovanj najbolj živo ostal v spominu:

Nadaljša in največja vojna ladja na svetu je ameriška letalonošilka Forestall, ki jo vidite, kako plove iz pristanišča. Ostale ladje izgledajo ob njej kakor prave otroške igračke. Forestall ima 59.650 bruto registrskih ton.

V letalstvu

NI DALEČ CAS, KO BODO LETALA LETALA HITREJE, KAKOR SE SUČE ZEMLJA OKROG SVOJE OSI

se uveljavlja

REAKTIVNI MOTOR

Premagovanje prostora na kopnem, morju in v zraku, je zmeraj mikalo človeka ne glede na praktično vrednost. Z željo po udobnem in naglem potovanju je pripomogla, da se je promet tako hitro razvil. Zdaj so na vrsti letala. Letenje je že preživelo prve dni presenečenja in bojazni. Zgoditi se mora že kaj izrednega, kakor se je zgodilo, ko so reaktivni bombniki angleškega vojnega letalstva ponesli televizijske filme s kronanja kraljice Elizabete II. čez Atlantski ocean s hitrostjo 800 km na uro, da se

spomnimo, da se napredek nadaljuje. Človek je v glavnem že premagal prostor in se zdaj približuje tudi zmagi nad časom. Ni več daleč dan, ko bo polet čez Atlantski ocean z Vzhoda na Zahod prehitel naše računanje časa. Letalo, ki bo odletelo, denimo, iz Londona opoldne, po londonskem času, bo priletelo v New York istočasno po newyorskem času ali pa morda še prej, ker bo letelo hitreje, kakor se suče Zemlja okrog svoje osi.

Pisci znanstvenih pustolovskih romanov so predvidevali to mnogo prej, kakor je bilo praktično možno. Angleška družba Avro namerava izdelati reaktivno potniško letalo, ki bi preletelo 960 km na uro, prostora pa bo v njem za 115 potnikov. Reaktivni motor se uveljavlja v sodobnem letalstvu čedalje bolj, ker postopoma izgublja svoje največje napake, zlasti veliko porabo goriva. Zanimiva je njegova zgodovina. Izumil ga je angleški letalski general sir Frank Whittle in povzročil je pravo revolucijo v zračnem prometu.

Whittle se je rodil leta 1909. Rad bi bil študiral v vojaški letalski šoli, pa so ga odklonili, češ da je prešibak. Začel je vneto teledaviti in se je telesno tako razvil, da mu druge prošnje niso odklonili. Kot gojence letalske

šole je začel razmišljati o novem letalskem motorju. Z dvema tovarišema je zbral 2000 funtov in ustanovil družbo, da bi uresničil svojo zamisel.

Angleška vlada je kmalu spoznala vrednost Whittlovega izuma. Reaktivni motor ima mnogo prednosti pred običajnim. Takoj pa se je pokazalo, da je njegova

še za 7, druga ameriška družba American National Airlines pa je naročila 12 letal Comet III. Ko so bili vsi ti posli že sklenjeni, pa je angleška vlada sklenila vzeti ta potniška letala iz prometa, ker se je pripetilo več nesreč, ki jih niso mogli pojasniti. Zdaj proučujejo angleški strokovnjaki vzroke teh nesreč, da

Na sliki nova reaktivna angleška letala Hawker Hunters v poletu

slaba stran zlasti velika poročnost goriva. Zato morajo te vrste potniška letala jemati s seboj mnogo goriva, kar zmanjša njihovo koristno obtežitev. Tehnični razlog za veliko poročnost goriva v reaktivnem motorju je v tem, da izpuhtevajo vroči plini iz njega mnogo hitreje, kakor leti letalo. Pozneje so konstruktorji izumili celo vrsto plinskih turbin, ki ustrezajo raznim tipom letal.

Prvo reaktivno letalo na svetu je Havilland Comet je merilo bodočnosti hitrih potniških letal. To letalo je ovrglo tudi trditve, da so reaktivna potniška letala neekonomična. Konstruktorji so izdelali tri tipe reaktivnih potniških letal de Havilland Comet. Comet I. je bil namenjen dolгим program, Comet II. je začel letati lani na progi proti Južnemu Atlantiku, Comet III. pa naj bi začel letati prihodnje leto. V njem bi bilo prostora za 78 potnikov, letal pa bi s hitrostjo 960 km na uro. Stroški bi znašali 750.000 funtov sterlingov. Več letalskih družb je naročilo v Angliji takšna potniška letala. Ameriška družba Pan American Airways je naročila 3 in si pridržala pravico

bi jih odstranili, potem pa bi začela reaktivna potniška letala spet letati. Angleži uporabljajo zdaj za potniški promet na dolgih progah letalo »Vickers Viscount«, ki je prvo turbopropellersko potniško letalo na svetu, opremljeno s štirimi motorji Rolls-Royce Dart.

EISENHOWERJEVA BOLEZEN in praznoverje Američanov

Od vseh strani mu pošiljajo razna zdravilna zelišča in »čudodelne« predmete

Se nikoli v zgodovini ZDA ameriška tajna služba (Secret Service) ni imela toliko posla, kakor ga ima, odkar je zbolel predsednik Eisenhower. Že prej je prejemal dnevno 1000 do 2000 pisem, ko pa se je razširila po svetu vest o njegovi bolezni, se je število pisem dnevno podvojilo ali celo pofrojilo. Iz vseh krajev Amerike hočejo ljudje vedeti, kako je z njegovo boleznijo in kdaj bo ozdravel. Pri tem je zelo zanimivo, kakšne sadove je rodilo praznoverje v zvezi z Eisenhowerjevo boleznijo v tej sicer napredni deželi.

Prvi paketi so prispeli že nekaj ur po Eisenhowerjevi bolezni. Med njimi je bilo tudi »tisto zelišče večnega življenja«, ki ga je postal Beli hiši eden izmed poglavarjev Athabaskov, v državi Oldahomi živečega indijanskega plemena. Indijanski poglavar je priložil točna navodila o uporabi zdravilnega zelišča: Eisenhower naj vzame zelišče v levo roko in ga eno uro pritiska na srce. Od drugega dne dalje pa bo že zadostovalo, da se ga bo vsako jutro dotaknil s prsti obeh rok.

Neke stara črnka iz južnih držav je poslala Eisenhowerju steklenico »zdravilnega« mleka, češ da bo »takoj pregnalo iz predsednikovega srca krvne zamake«. Razna zdravilna zelišča in recepte pa niso ponujali ameriškega predsedniku samo Indijanci in črnki, marveč tudi na

stotine belcev. Pošiljali so mu in mu še pošiljajo »čudodelne« amulette, štiriperesne deteljice, podkve, zajčje tačke in razne predmete, ki v očeh praznovernih ljudi prinašajo srečo.

Eisenhowerjevo tajništvo je večkrat v zadregi, kaj naj odgovori na te poštno mišljene in ganljive dokaze ljubezni, ki jo goje ameriški državljani do

Eisenhowerja. Vsak paket morajo uradniki tajne službe pregledati. Če je v škaticli kaj sumljivega, jo pošljejo v National Bureau of Standards, kjer jo strokovnjaki za razstrelivo previdno odpro. Od Eisenhowerjeve nenadne bolezni pa ta varnostni ukrep ni bil več potreben. Vsak Američan namreč želi, da bi predsednik čimprej okreval.

Čedalje več motornih vozil na Dunaju

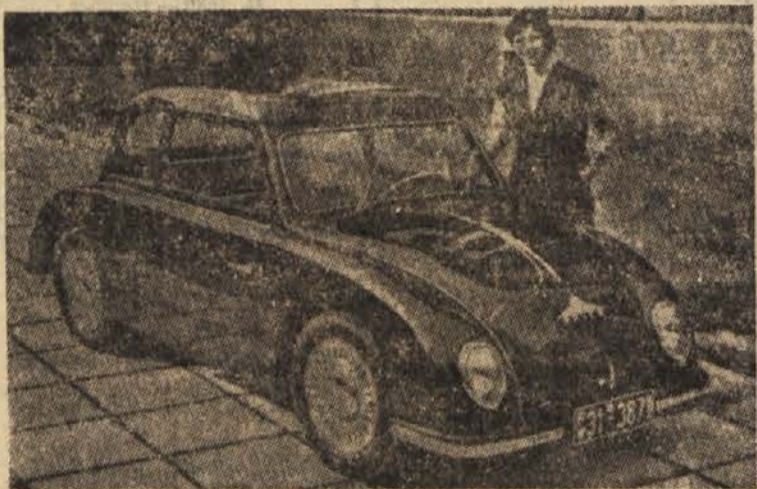
Med 8735 novimi šoferji je 19,3% žensk

Statistični urad mesta Dunaja je objavil zanimive podatke o naraščanju števila motornih vozil in prometa po mestu. Čez križišče Kärtner Strasse-Lastenstrasse, kjer so že pred vojno štelj prometna vozila, je vozilo v letih 1932 do 1937 dnevno po 13.000 do 14.000 motornih vozil. Leta 1948 so jih naštelj 14.399, leta 1949 že 16.106, lani pa celo 22.550.

Promet z motornimi vozili je narasel na Dunaju zlasti lani. Mesečno je dobilo glavno mesto Avstrije povprečno po tisoč novih osebnih avtomobilov. Zdaj je prirastek še večji. Število registriranih osebnih avtomobilov je naraslo od 39.332 v aprilu letošnjega leta za 41.583 v maju in na 43.470 v juniju. Junija je imel Dunaj 121.316 motornih vozil, med njimi 53.594

motociklov. Število majhnih motornih vozil, med katere sodijo tudi vespe, je letos v juniju prekosilo število velikih. Tudi število novih šoferjev z izpiti kaže, da narašča število majhnih motornih vozil hitreje kakor velikih.

Lani je napravilo šoferski izpit na Dunaju 8735 kandidatov, med njimi 19,3% žensk. Med 12.631 kandidati za sofitranje majhnih motornih vozil je bilo 21% žensk. Tudi na Dunaju se ženske čedalje bolj navdušujejo za vespe. Še zmeraj pa vozi po Dunaju precej starih avtomobilov. Še leta 1952 je imela Avstrija dobro polovico osebnih avtomobilov in motociklov iz predvojnih časov.

Nemška tovarna avtomobilov »Maico-Champion« je te dni sodelovala na znani mednarodni avtomobilski razstavi v Frankfurtu. Tam je tudi razstavljen avtomobil, ki ga vidite na sliki. To je majhen štirisedezni avtomobil z dvotaktnim motorjem, ki ima moč 15 Ks in največjo brzino 90 km

ZA DOBRU VOLJO

»Krojač?«
»Ne, moj arhitekt; konstruiral mi garsonjero.«

ČAS VOLKOV

Pripoveduje: JANEZ KLEMENCIC
Riše: MARJAN AMALIEVI

82. Včasih je bil Tonč otožen in zamišljen. Tlačila ga je samota. Takrat je sedel na robu pašnika, od kod se je videlo daleč naokoli, in opazoval majhne črne pike, ki so se premikale v dolini po beli, vijugasti cesti. To so bili ljudje. Muržo je ob takih trenutkih prišel k njemu in x njim vred resnobno gledal v dolino. Tonč je potem iztegnil roko in ga praskal po vratu. Muržo je obračal glavo, ki ga je naenkrat strašno sabela na vseh koncih in zadovoljno godel.

83. Ko sta se naveličala praskanja, je Tonč začel pripovedovati. Obujal je spomine na dogodivščino iz svojega življenja, all pa je pripovedoval zgodbi, ki jih je slišal od drugih. Vedel je, da ga pos ne razume, vendar mu je dobro delo, da ga nekdo posluša. In Muržo je verno poslušal. Besede mu res niso pomenile nič, toda Tončev glas mu je mehko božajoče odzvanjal v ušesih... Tako sta sedela tudi tisto nedeljsko dopoldne, ko je prikorakala na njihov pašnik vesela družina.

84. Bili so trije: plešast možak z zarplim obrazom in okroglim trebuškom ter dve ženski. Ena je bila oblečena v hlače, druga je nosila široko križasto krilo. Plešasti je imel na rami novo lovsko puško, okrog vratu pa daljnogled. Med hojo je sopihal, in si od časa do časa z velikim robcem otrl čelo. Muržo je skočil in pozorno gledal prihajajoče. modroval Tonč, »taki ljudje živijo v mestih. Kaj jih je neki prineslo k nam?«

Žrtve alkoholizma

Pijančevanje je uničilo lani v tej deželi nad 12.500 človeških življenj V FRANCII

Iz nedavno objavljene uradne statistike je videti, da je zahtevalo pijančevanje lani v Franciji nad 12.500 človeških žrtv. Statistični podatki kažejo, da pijančevanje v Franciji še zmeraj narašča. Boj proti temu zlu je bil močno zaostril Mendès-France, zdaj pa je že spet popustil.

Lani je podleglo akutnemu zastupljenju z alkoholom 4106 Francozov, 12.071 pa jih je umrlo, ker so se jim skrčile ledvice. Večino teh primerov je treba pripisati pijančevanju. Predlanskim je podleglo akutni zastupitvi z alkoholom 3905 Francozov, skrčene ledvice pa so zahtevale 11.871 žrtve.

Predlogov, kako bi lahko omejili pijančevanje, je v Franciji na pretek. Zanimivo je, da so skrčene ledvice zdaj v Franciji najpogostejši vzrok smrti. Statistika pa ne pove, koliko ljudi je posredno umrlo zaradi pijančevanja, koliko je bilo prometnih nesreč v pijanosti, koliko zločinov in samomorov.

Največ žrtv zahteva alkoholizem v Bretagni, najmanj pa na Korkiki. Lani je umrlo na 1000 prebivalcev Bretagne zaradi alkoholizma 42. Bretonci pijejo namreč razen vina zelo mnogo sadjeva, zlasti pa močnega, iz jabolk kuhanega žganja, tako imenovanega calvadosa.

DROBNE ZANIMIVOSTI

PREVEČ MASČOB

Ljudje jedo zdaj mnogo več masčob, kakor jih potrebuje človeški organizem. Posledica tega so razne bolezni, zlasti ledelodene. To je izjavil predsednik nemškega društva za proučevanje masčob prof. dr. Kaufmann na obnem zboru društva. Leta 1947 je odpadlo v Zahodni Nemčiji na prebivalca 6 kg masčob, zdaj pa znaša poročnost že nad 37,9 kg. Na obnem zboru so med drugim ugotovili, da porabi 70 let star človek za jed celih 5 let.

SOVJETSKA ZVEZA GRADI NAJVEČJI SINKRONSKI CIKLOTRON

Iz ZSSR se je vrnil prof. fizike na bristolski univerzi Power. Tam si je ogledal atomske naprave. Rekel je, da so sovjetski znanstveniki privolili v sodelovanje z bristolsko univerzo na področju znanstvenih raziskav. Na bregu Volge grade sinkronski ciklotron, največjo napravo te vrste na svetu. Dostopen bo tudi angleškim znanstvenikom za poizkuse. Power je tudi rekel, da pomaga graditi in ciklotron prof. Bruno Pontecorvo, ki je bil angleški državljani in ki je delal v Veliki Britaniji na področju jedrske fizike, preden je pobegnil v ZSSR. Angleški znanstveniki pa bodo dali sovjetskim na razpolago aerostate za proučevanje kormičnih žarkov.

REVIZIJA PROCESA V ZVEZI S POZIGOM NEMškeGA RAJHSTAGA

Ameriška zahodnoberlinska radljska postaja Rias je te dni poročala, da je brat Holandes Van den Lubbe, ki je bil leta 1933 na sodni obravnavi v zvezi s požigom Rajhstaga obsojen na smrt, pooblastil nekoga berlinskega advokata, naj zahteva revizijo procesa. To je zahteval na podlagi zakona o kaznovanju nacističnih zločinov. V zahtevi je poudarjeno, da je nacistično sodišče po krivem obsodilo Van den Lubbe na smrt, da bi tako prikrilo odgovornost nacistov za požig Rajhstaga.

Ob zadnjih demonstracijah na Cipru je policija zaprla večje število ciprskih mladeničev. Na sliki vidite, kako policaji vodijo posameznike v zapor.